

Iril Degerdal Halvorsen

Kriminalitetsforebygging for ungdommer

En kvalitativ tilnærming

Masteroppgave i Master i Pedagogikk, studieretning
Spesialpedagogikk

Veileder: Lena Haller Buseth

Mai 2019

Sammendrag.

Denne studien omhandler hvordan fem ansatte opplever arbeidet med sommerjobbprosjektet, med fokus på ungdommene som deltar sin mestring og motivasjon. Bakgrunnen for studien er en egen interesse i temaet, kombinert med en ekstra vekket interesse under et samarbeidsmøte med en av de aktuelle kommunene.

Formålet i denne studien er å se hvordan mine informanter opplever arbeidet med prosjektet, med særlig fokus på ungdommene motivasjon og mestring under prosjektets gjennomføring. Studien vil også ta for seg sommerjobbprosjektet som kriminalitetsforebyggende tiltak sett fra informantenes synspunkt og forbedringspotensialer i prosjektet.

Studien har et kvalitativt grunnlag og bruker forskningsintervju som kilde til empiri.

Funnene i studien belyser hvordan prosjektet jobber kriminalitetsforebyggende. Resultatene og informantenes beretninger vitner om at prosjektet i seg selv ikke med sikkerhet er av lang nok varighet til å kunne virke forebyggende på generell basis. Og på denne måten at arbeidet med sommerjobbprosjektet fortsatt kan se forbedring. Studien viser videre blant annet at ungdommens motivasjon i hovedsak er styrt av ytre motivasjon, hvorpå prosjektet i større grad kan rette seg mot å appellere til ungdommens indre motivasjon. I tillegg til dette viser informantenes uttalelser at ungdommens mestringserfaring gjennom prosjektet kan føre med seg både positive og negative ting for ungdommen.

Forord.

Å jobbe med masteroppgaven har vært både krevende og spennende. Det har vært tider hvor jeg har skrevet i mange timer, og dager hvor ingenting har kommet ned på papiret. Det har vært tøft å kombinere skole med arbeidshverdagen, men jeg er takknemlig for å ha gått gjennom denne prosessen, og håndtert de utfordringene jeg har møtt. Mestringsfølelsen har jeg kjent på hver dag i prosessen, og alt jeg har lært vil jeg ta med meg videre.

Først vil jeg rette en stor takk til informantene som tok seg tid til å snakke med meg og alle som har hjulpet meg på veien! Jeg ble møtt med stor åpenhet hos alle mine informanter, og denne åpenheten er noe jeg også ønsker å møte andre med i arbeidslivet.

Videre vil jeg takke veilederen min Lena Buseth. Uten Lena hadde ikke denne oppgaven blitt til. Takk for god veiledning, og ærlige tilbakemeldinger gjennom hele prosessen.

Jeg vil takke samboeren min, Marius, som når jeg var lei og frustrert oppmuntret meg og støttet meg. Og Martine, tusen takk for korrekturlesing og mange gode innspill i innspurten!

Sist men ikke minst, familie og venner som har vært gode støttespillere gjennom hele prosessen. for at dere alltid er der for meg!

Trondheim, mai 2019.

Iril Degerdal Halvorsen.

INNHOLD

1 INNLEDNING.....	1
1.1 Innledning.....	1
1.2 Begrunnelse for valg av tema.....	2
1.3 Problemstilling.....	2
1.4 Utforming av undersøkelsen.....	2
1.5 Oppbygging av oppgaven.....	2
2 TEORETISK BAKTEPPE.....	5
2.1 Kriminalitet	5
2.1.1 Kriminalitet og sosiale avvik.....	5
2.1.2 Risiko- og beskyttelsesfaktorer.....	6
2.2 Kriminalitetsforebygging.....	8
2.2.1 Hvordan kan vi arbeide forebyggende?.....	8
2.2.2 Kriminalitetsforebygging i lys av sosial utviklingsteori.....	8
2.3 Motivasjon.....	9
2.3.1 Indre og ytre motivasjon	9
2.3.2 Mestringsforventning	11
2.3.3 Selvoppfatning	12
2.4 Salutogenese.	13
2.5 Organisering av prosjekter.....	14
3 METODE.....	17
3.1 Kvalitativ forskning	17
3.1.1 Fenomenologiske studier.....	18
3.1.2 Datainnsamling i fenomenologiske studier.....	18
3.1.3 Transkribering og analyse.....	19
3.1.4 Forskerens påvirkning.....	20
3.1.5 Kvalitet i studien.....	21
3.1.6 Etiske betraktninger	22
3.1.7 Presentasjon av informantene	23
3.2 Min forskningsprosess	24
3.2.1 Valg av forsyningssted og informanter	24
3.2.2 Utarbeiding av intervjuguide	25
3.2.3 Gjennomføring av intervjuer	25

3.2.4	Transkripsjon av datamaterialet	26
3.2.5	Analyse og utvikling av kategorier	27
3.2.6	Kvalitet i studien	27
3.2.7	Forskerrollen og etiske betraktninger	28
Kapittel 4	Presentasjon av data	31
4.1	Ungdom ønsker å være gode.....	31
4.1.1	Hvorfor velger ungdommer kriminalitet?	31
4.1.2	Er sommerjobbprosjektet kriminalitetsforebyggende?.....	33
4.2	Innsats gir vinning.....	36
4.2.1	Motivasjon for å gjennomføre.....	36
4.2.2	Ungdommens mestringserfaring og forventning under og etter prosjektet.....	38
4.2.3	Ungdommens selvoppfatning.....	39
4.3	Organisering av prosjektet.....	40
4.3.1	Forbedringspotensialer og suksessfaktorer.....	43
4.4	Oppsummerende diskusjon.....	45
4.4.1	Forslag til videre forskning.....	45
Kapittel 6	Litteraturliste.....	47
Vedlegg 1	Utdrag fra intervjuguide som retter seg mot administrative stillinger i prosjektet.....	50
Vedlegg 2	Utdrag fra intervjuguide som retter seg mot miljøterapeuter i prosjektet.....	51
Vedlegg 3	Informasjonsskriv og samtykkeskjema.....	52
Vedlegg 4	Godkjenning fra NSD.....	54

1 Innledning.

Kriminaliteten i Norge har gått ned mellom 2012-2016, og statistikken viser nedgang i kriminalitet (NOU 2017:11, 2017). Til tross for at statistikken viser nedgang, viser politiets årlige trendrapporter en utviklingstrend med økning i alvorlig kriminalitet, og et mer komplekst kriminalitetsbilde med mer grenseoverskridende kriminalitet (NOU 2017:11, 2017). Ulike tall i disse rapportene skyldes trolig store mørketall (Sætre, Hofseth & Kjenn, 2018) Blant annet viser en trendrapport fra Oslo politidistrikt at det har vært en økning av antall anmeldelser med gjerningsperson under 18 både i 2016 og 2017. Den største økning gjelder vold og ran, samt seksuallovbrudd. Rapporten viser også til en økning nasjonalt i 2016 og 2017 (Sætre et al., 2018). Handlingsplan fra Regjeringen gir retningslinjer for ulike tiltak for å hjelpe ungdom ut av kriminelle løpebaner. Dette handler blant annet om tidlig intervensjon, styrket kunnskapsforankring og styrket samarbeid (Regjeringen.no, 2009).

Sommerjobbprosjektet retter seg mot enkeltungdommer med særlig høy risiko for lovbrudd, eller som har gjentatte lovbrudd på rullebladet. Av hensyn til informantenes anonymitet vil jeg ikke referere til rapporten med informasjon om sommerjobbprosjektet, men rapporten jeg omtaler er hentet fra kommunenes hjemmeside, datert 2017, da årsrapport for 2018 ikke er ferdigstilt. Kjerneideen bak prosjektet er at de ansatte i samråd med ungdommen finner bedrifter som er villig til å ta de mot for en definert arbeidsperiode. Det fremgår av rapporten at midlene som ble bevilget skulle gå til særlig utsatte unge hvor bekymring rundt kriminell aktivitet var høy og lovbrudd ville vært alternativet uten jobbtilbud. Hovedmålene er blant annet å bidra til mestringsopplevelser og en aktiv, meningsfull sommerferie. Alle midlene i prosjektet gikk til å betale lønninger til ungdommene. 37 ungdommer i alderen 14-20 deltok i prosjektet og jobbet i 33 ulike bedrifter. Direkte involvert i prosjektet var 21 ansatte fra ulike instanser i kommunene. 29 av 37 ungdommer gjennomført alle avtalte timer, som ifølge rapporten er en økning sammenliknet med 2016. Det fremgår av rapporten at kommunen er fornøyd med rekruttering av ungdom, og at de mener de har rekruttert de ungdommene de var ute etter å rekruttere.

1.1 Begrunnelse for valg av forskningstema.

Mitt utgangspunkt var et samarbeidsmøte med en kommune i Midt-Norge som ble arrangert i desember 2018. På møte fikk ulike aktører i kommunen presentere problemstillinger og arbeidsområder som inspirasjon for masterstudentene. Det var her jeg fikk høre om

Sommerjobbprosjektet, og her min nysgjerrighet for dette prosjektet blomstret.

Sommerjobbprosjektet tilbyr arbeid om sommeren som et ledd i forebyggende arbeid mot ungdomskriminalitet blant annet i to kommuner i Midt-Norge, og kommunene opplever selv dette som et positivt og nyttig tilbud. Mitt ønske for oppgaven ble å undersøke hvordan de ansatte som arbeider med prosjektet opplever arbeidet med prosjektet, men samtidig ha fokus på hva teorien sier om hvorvidt denne måten å arbeide forebyggende på er noe ungdommen vil profittere på. Min første innfallsvinkel og mitt første ønske var å kunne intervju ungdommene som deltar i prosjektet, men sett i lys av oppgavens omfang og tidsbegrensning ble dette vanskelig å gjennomføre.

1.2 Problemstilling.

Mitt prosjekt retter seg mot å finne ut av hvordan fem ansatte i Midt-Norge opplever arbeidet med sommerjobbprosjektet.

Min problemstilling blir derfor som følger:

«Hvordan opplever fem ansatte arbeidet med sommerjobbprosjektet med fokus på ungdommens motivasjon og mestring?»

1.3 Utforming av undersøkelsen.

Jeg har valgt en kvalitativ tilnærming til å besvare min problemstilling. Det empiriske grunnlaget er basert på intervjuer med fem ansatte med tilknytning til sommerjobbprosjektet. Dette vil gi muligheten til å undersøke erfaringer og opplevelser hos informantene.

1.4 Oppbygging av oppgaven.

I det påfølgende kapitlet vil jeg gjøre rede for kriminalitet og kriminalitetsforebygging. Jeg vil også presentere motivasjon og motivasjonsteorier, og et teoretisk utgangspunkt for gjennomføring av prosjekter. Kapittel tre deles inn i to deler hvor jeg først vil presentere metodegrunnlaget for denne oppgaven, og deretter i del to presentere forskningsprosessen i denne oppgaven. Kapittel fire deles inn i tre deler, med fokus på hovedkategoriene som kommer frem av datamaterialet: Ungdom ønsker å være gode, innsats gir vinning og organisering av prosjektet. Jeg vil her presentere datamaterialet og drøfte dette med bakgrunn i de teoretiske bakteppet presentert i de tidligere kapitlene. Avslutningsvis vil jeg drøfte de tre kategoriene i en avsluttende drøfting, og gi forslag til videre forskning.

2 Teoretisk bakteppe.

Målet med oppgaven er å belyse problemstillingen, jeg vil derfor presentere teorier jeg benytter for å besvare denne.

For å beskrive kriminalitet har jeg tatt for meg to innfallsvinkler som kort forklarer noe som kan være en grunn til at individer begår kriminelle handlinger og hva som øker sjansen for å begå kriminelle handlinger. Videre vil jeg se på kriminalitetsforebygging og med utgangspunkt i problemstillingen se på tiltak som presenteres med bakgrunn fra sosial utviklingsteori.

For å beskrive motivasjon vil jeg ta utgangspunkt i teori om indre og ytre motivasjon. Videre vil jeg se på selvoppfatning og hvordan dette påvirker motivasjon og identitetsdannelse. Med utgangspunkt i problemstillingen vil jeg videre presentere salutogenese for å belyse hvordan vi som samfunn betrakter et individ. Til slutt vil jeg presentere ulike suksessfaktorer og fallgruver for gjennomføringen av prosjekt.

2.1 Kriminalitet.

Kriminelle handlinger sett fra et juridisk standpunkt er et brudd på lovgivning (Bjørge, 2015). Hva som defineres som en kriminell handling er sett fra et samfunnsperspektiv varierer fra land til land. Enkelte handlinger kan i et land defineres som en kriminell handling, men i andre land vil det ikke defineres som det (Bjørge, 2015).

2.1.1 Kriminalitet og sosiale avvik.

Social Action Theory ser på kriminalitet som en handling en person begår på bakgrunn av at de ser det som et lønnsomt alternativ (Wikström, Oberwittler, Treiber & Hardie, 2012). Sannsynligheten for dette avhenger av personens tilbøyelighet til kriminalitet, hvorvidt vedkommende befinner seg i høyrisikoområder med personer som ser på kriminalitet som lønnsomt, og om vedkommende er under påvirkning av rusmidler (Wikström et al., 2012). Atferd som betraktes av samfunnet som avvikende kan oppfattes som sosialt avvik og blir gjenstand for moralsk fordømmelse. Hvis denne typen avvik oppfattes som et lovbrudd, er det en forbrytelse som blir gjenstand for straff. Det stilles spørsmål rundt hvilken hensikt straff

har, og at kriminalitet kan være sosialt konstruert og endre seg med skiftende samfunnsforhold (Halvorsen, 2017).

En annen innfallsvinkel tar for seg fire ulike aspekter som kan føre til en økt risiko for å begå kriminelle handlinger. Dette er individuelle forhold, familie og oppvekstforhold, skoleforhold og sosiale relasjoner og livstilforhold (Østergaard, Stensgaard, Hansen, Henze-Pedersen & Østergaard, 2015). Blant individuelle forhold trekkes det blant annet frem lav selvkontroll, hyperaktivitet og impulsivitet som faktorer for å begå kriminalitet og gode verbale ferdigheter som faktorer som motvirker disse igjen. Ved punktet familie og oppvekstforhold trekkes det frem sosioøkonomisk status, foreldres psykiske sykdommer, tillegg til familiestruktur og forhold mellom foreldre og barn. Lavere sosioøkonomisk status er en risikofaktor, så vel som foreldre med psykiske vansker og hvorvidt mor og far bor sammen eller er skilt. Sistnevnte begrunnes med at det ved skilsmisse kan være et fravær av kontakt med den andre parten barnet ikke bor sammen med i det daglige (Østergaard et al., 2015).

Skoleforhold er det tredje aspektet som trekkes frem. Her vises det til om barnet trives på skolen eller ikke, både faglig og sosialt. Mestring av skolen faglig og sosialt trekkes frem som en beskyttelsesfaktor fordi det kan skape en tilhørighet til nærområdet og en tilhørighet i en gruppe, mens det trekkes frem at å skifte skole gjentatte ganger er en risikofaktor (Østergaard et al., 2015).

Det fjerde aspektet som nevnes er sosiale relasjoner og livstilforhold. Med dette menes barnets relasjon til dets venner og hva barnet bruker sin tid på. Det er diskutert hvor mye barnets relasjon til venner har å si for utviklingen av kriminalitet, og et aspekt her handler om hvorvidt barnets sosiale ferdigheter øker risikoen for å begå kriminelle handlinger, og trekkes her frem som en risikofaktor. På den andre siden trekkes deltakelse i fritidsaktiviteter frem som en beskyttelsesfaktor. Det trekkes frem at selv om risikofaktorene er til stede i barnets liv, er ikke dette synonymt med at barnet vil begå kriminelle handlinger, men at sannsynligheten kan øke for at dette kan skje (Østergaard et al., 2015).

2.1.2 Risiko- og beskyttelsesfaktorer.

Risikofaktorer er faktor hos individet eller i miljøet rundt individet som kan assosieres med en økt sannsynlighet for å utvikle ulike former for vansker i fremtiden (Forebygging.no, Sist sett: 23.05.2019b). Arv og miljø påvirker hverandre, og det er en gjensidig påvirkning mellom

risiko- og beskyttelsesfaktorer i barnets liv (Kvello, 2015). Det er ikke nødvendigvis slik at en enkelt faktor viser hvilken påvirkning faktoren kan ha på barnets oppvekst, men at antall risikofaktorer og totalen av disse kan predikere hvorvidt barnet kan utvikle vansker eller ikke. Selv om det vises til det totale antallet vansker i et barns oppvekst, og ikke en enkelt vanske, så er det vanskelig å predikere barnets utvikling fordi det ikke er utforsket grundig hvordan samme risikofaktorer kan føre til ulikt resultat hos ulike barn (Kvello, 2015). Det trekkes frem at barnets evne til å knytte eller ikke knytte aldersadekvate relasjoner en risikofaktor. Videre er og fattigdom og familiesituasjon eksempler på risikofaktorer, og hvorvidt ungdommens foreldre eller omsorgspersonene har utfordringer med økonomien (Kvello, 2015)

Som en motsetning til risikofaktorene presenteres ulike beskyttelsesfaktorer.

Beskyttelsesfaktorer er en faktor i individet eller miljøet som assosieres for en redusert sannsynlighet for utvikling av vansker senere (Forebygging.no, Sist sett: 23.05.2019b). Hvorvidt beskyttelsesfaktorene er effektive eller ikke, vises først når det er betydelige risikofaktorer som har vedvart over tid (Kvello, 2015). Eksempelvis kan dette være hvis ungdommen ikke har stabile relasjoner over tid. Det finnes ikke nok forskning på hvilke risikofaktorer som gir vansker og hvilke beskyttelsesfaktorer som kan motvirke de ulike vanskene (Kvello, 2015), men det vises til at disse ikke nødvendigvis er det motsatte av hverandre, men i et samspill hvor beskyttelsesfaktorer reduserer risikofaktorenes negative innflytelse (Forebygging.no, Sist sett: 23.05.2019b). Optimisme, positivt selvbilde og et sosialt fellesskap trekkes frem som beskyttelsesfaktorer i barnets liv (Kvello, 2015).

Det trekkes særlig frem betydningen av sosial støtte som en beskyttende faktor. Hirschi (1969, referert i Damsgaard og Kokkersvold, 2011, s. 49) viser til at individer med sterke tilknytningsbånd til familie og samfunn har mer å miste om de begår kriminelle handlinger, som igjen fungerer som en barriere og beskyttelsesfaktor mot å begå kriminelle handlinger. Hirchi (1969, referert i Damsgaard og Kokkersvold, 2011, s. 49) viser til fire ulike elementer som påvirker denne tilknytningen: tilknytning, forpliktelse, engasjement og tro på verdier. Om man er nært knyttet til andre, har investert mye i det livet man har, er engasjert i aktiviteter og føler en tilhørighet og forpliktelse til samfunnets verdier (Damsgaard & Kokkersvold, 2011).

Forskning på risiko og beskyttelsesfaktorer har vist at utsagnet «en ulykke kommer sjelden alene» ofte stemmer når det handler om risikofaktorer. Ofte foreligger det flere risikofaktorer

på samme tid. Dette omtales som kumulativ risiko. Desto tydeligere og alvorlige risikofaktorer som er til stede, desto større er sjansen for at barnet utvikler utfordringer senere i livet. Fordi barn med alvorlige risikofaktorer gjerne har flere faktorer som forsterker hverandre, gjør dette det vanskelig å predikere hvilke vansker barnet kan utvikle i senere år. Det er derfor viktig å være klar over at det ikke er gitt at barnet skal utvikle en spesifikk vanske bare fordi det foreligger betydelige risikofaktorer og ikke like mange beskyttelsesfaktorer i barnets liv. Det er dermed ikke gitt at barnet eksempelvis vil utvikle kriminell atferd selv om risikofaktorene for dette foreligger, barnet kan også utvikle andre former for vansker (Kvello, 2015).

2.2 Kriminalitetsforebygging.

Det grunnleggende ved kriminalitetsforebygging er målet om å bygge et godt samfunn hvor menneskene som lever i dette samfunnet tar ansvar for seg selv og fellesskapet. Det er derfor helt sentralt å forebygge at individer føler seg ekskludert fra fellesskapet. Kjernen i forebyggingen er at man ønsker å endre eller påvirke faktorer som man tror kan ha en sammenheng med den kriminelle handlingen som begås (Kriminalitetsforebygging.no, Sist sett: 23.05.2019).

2.2.1 Hvordan kan vi arbeide forebyggende?

Forebygging kan deles inn i tre ulike innsatsnivåer som hver tar sikte på å forebygge på ulike nivåer i et individs liv (Kriminalitetsforebygging.no, Sist sett: 23.05.2019).

Primærforebygging vil forhindre at skade eller et problem oppstår (Forebygging.no, Sist sett: 23.05.2019a). Sekundærforebygging ønsker å begrense varigheten redusere omfang og alvorligheten ved et problem (Forebygging.no, Sist sett: 23.05.2019c). Og til slutt tertiærforebygging hvor hensikten er å hindre eller begrense følgetilstander av et problem (Forebygging.no, Sist sett: 23.05.2019d). Handlingsplan fra Justis- og politidepartementet nevner blant annet å avdekke tidlige utfordringer hos ungdommen og bedre koordinering av tiltak blant etatene som deltar i arbeidet som suksesskriterier for å forebygge kriminalitet blant ungdom (Regjeringen.no, 2009).

2.2.1 Kriminalitetsforebygging sett i lys av sosial utviklingsteori.

Sosial utviklingsteori viser til en prosess hvor sosialisering av ungdommen påvirker atferden både direkte og indirekte. På bakgrunn av dette er det laget en sosial utviklingsmodell

(Hawkins & Weis, 1985). Denne viser at sosialiseringen består av de tre prosessene som omhandler mulighet for involvering, evner og forsterkninger, som alle vil bidra til utviklingen av tiltro til det konvensjonelle samfunnet. Mulighet for involvering betegnes som lønnsomt, men ikke nødvendig for å utvikle relasjoner. Dette begrunnes med at muligheten for involvering og interaksjon med jevnaldrende ikke nødvendigvis fører til at det dannes relasjoner. Relasjonen bygges på en positiv interaksjon hvor ungdommen føler at de får noe ut av samhandlingen. Ved å føle en sosial tilhørighet til samfunnet kan man minske sjansen for å begå kriminelle handlinger fordi sjansen for at ungdommen assosierer seg med kriminelle jevnaldrende minskes (Hawkins & Weis, 1985). Modellen gir et empirisk teoretisk grunnlag for design av, og implementering av programmer for å forebygge kriminalitet (Hawkins & Weis, 1985) og er basert på kriminologiske teorier som fokuserer på etiologien til ulike former for antisosial atferd (Catalano, Kosterman, Hawkins, Newbomb & Abbot, 1996).

Andre modeller for forebygging av kriminalitet som tar utgangspunkt i sosial utviklingsteori omhandler blant annet foreldreveiledning, modeller som fokuserer på samfunnsorienterte intervensjoner og som fokuserer på samfunnet og nærområdet rundt ungdommen. De samfunnsorienterte intervensjonene handler om felles programmer som søker å forebygge og bekjempe kriminalitet blant ungdom. Det trekkes blant annet frem at nabolagvakt forhindrer innbrudd i de områdene hvor de innfører denne ordningen. Det trekkes videre frem at engasjement blant beboere i nabolaget kan føre til en form for tilhørighetsfølelse, en felles bekymring for kriminalitet og et ønske om å beskytte nærområdet (Hawkins & Weis, 1985).

2.3 Motivasjon

Motivasjon er det som påvirker aktive og ansvarlige mennesker (Lillemyr, 2007), som vedlikeholder atferd mot et bestemt mål (Hein, 2009). Om hvordan vi ser på oss selv og hvordan vi forstår oss selv (Lillemyr, 2007). Behov, driv og motiv brukes ofte om motivasjon, og handler om at det ligger et behov bak det valget vi tar, det er noe som driver oss til å ta dette valget, og et bestemt motiv som står sterkt hos den enkelte og på denne måten sier noe om hva vi er motivert for (Lillemyr, 2007)

2.3.1 Indre og ytre motivasjon.

Indre motivasjon skapes som navnet tilsier innenfra, eksempelvis fra et ønske om å bedre seg på et visst område (Hein, 2009). «Self determination theory» (Deci & Ryan, 2000) omtaler

indre motivasjon som atferd som ikke baserer seg på ytre konsekvenser eller belønning, men som oppstår på bakgrunn av en interesse eller lyst til å opprettholde aktiviteten. For å oppleve og opprettholde den indre motivasjonen må individet tilfredsstillende tre behov; behov for kompetanse, selvbestemmelse og tilhørighet.

Behovet for å føle en kompetanse til å mestre det arbeidet ungdommen skal gjennomføre gjør at sannsynligheten for å opprettholde atferden øker. Dette begrunnes i «Self determination theory» med at en person sjeldent gjentar en aktivitet de ikke føler de mestrer (Deci & Ryan, 2000).

Behovet for å tilfredsstillende selvbestemmelse handler hvorvidt individet har et ønske om å føle at de bestemmer over sine egne handlinger. I de tilfeller individet gjennomfører en aktivitet på bakgrunn av et indre ønske, er dette indre kontroll, mens aktiviteter som gjennomføres på grunn av ytre påvirkning som belønning eller tvang omtales som ytre kontroll. Jo større ytre kontroll individet opplever i en situasjon, desto lavere blir den indre motivasjonen for å gjennomføre handlingen (Deci & Ryan, 2000).

Følelse av tilhørighet er det tredje behovet. Motivasjon vil ha bedre vekstvilkår i situasjoner der individet opplever at de føler seg trygge og hvor de føler en tilhørighet. En opplevelse av tilhørighet kan skape en nødvendig base for individet, og trygghetsfølelsen i denne situasjonen kan føre til at den indre motivasjonen til individet styrkes (Deci & Ryan, 2000).

Når indre motivasjon er hovedkilden til motivasjonen, har det vist seg at engasjementet hos individet er spesielt sterkt. Dette begrunnes med at personen utvikler et eierskap til handlingen de gjennomfører i denne situasjonen (Lillemyr, 2007).

Ytre motivasjon skyldes ytre faktorer, som er utenfor individets kontroll. Dette kan eksempelvis være å få en belønning for det man gjør (Hein, 2009) eller at man oppfører seg på en spesifikk måte for å unngå å få en negativ oppmerksomhet på atferden (Deci & Ryan, 2000). Utfordringen med ytre motivasjon er i mange tilfeller at det er belønningen for arbeidet som gjør at aktiviteten opprettholdes. Hvis belønningen forsvinner, kan individet miste lysten til å opprettholde aktiviteten (Skaalvik & Skaalvik, 1998). Visse former for ytre motivasjon kan også påvirke og supplere den indre motivasjonen. Dette gjelder spesielt ros eller oppmuntring om at individet gjennomfører handlingen på en god måte. Balansegangen bør gå

mellom en indre motivasjon som motiverer oss til å gjennomføre en aktivitet og en ytre motivasjon som gir oss belønning for arbeidet vi gjør (Lillemyr, 2007).

2.3.2 Mestringsforventning.

Forventning om mestring (self-efficacy) handler om individets bedømmelse av hvor godt vedkommende er i stand til å planlegge og gjennomføre handlinger som skal til for å mestre en bestemt oppgave. Mennesker velger mål som vi forventer at vi skal kunne gjennomføre og på denne måten handler vi med intensjon om å gjennomføre disse målene (Bandura, 1997).

Bandura (1997) viser til at forventningen om mestring påvirker atferd og motivasjon. Vi styrer unna situasjoner som stiller krav vi ikke klarer å møte, og velger heller situasjoner hvor vi forventer å kunne mestre de situasjoner vi blir stilt ovenfor. Mestringsforventning handler med andre ord om i hvilken grad et individ forventer å mestre en oppgave. Hos individer med lav mestringsforventning vil det kunne resultere i at man gir opp når man møter en utfordring. Hos de med høy mestringsforventning kan vedkommende vise større utholdenhet i situasjoner og større motivasjon for å møte utfordringer (Bandura, 1997).

Det er fire kilder til mestringsforventning. *Mestringserfaringer, andres eksempler, verbal overtakelse og fysiologiske og emosjonelle reaksjoner*. Mestringserfaringer handler om tidligere erfaringer med liknende oppgaver (Skaalvik & Skaalvik, 1998). Negative og positive mestingserfaringer får derfor en stor betydning for hvordan vi kan øke vår forventning med å mestre lignende oppgaver i senere tid (Bandura, 1997).

Positiv og negativ mestingserfaringer sees ofte i sammenheng med attribusjon, mer spesifikt *internal og eksternal* attribusjon. Dette handler om hvorvidt man mener resultatet av handlingen kommer av egne evner, eller til noe ytre man ikke har kontroll over (Bandura, 1997). Å attribuere til egne evner, kan ved negativt resultat gjøre at man ved liknende oppgaver tenker at evnene ikke strekker til, og på denne måten ha en lav mestringsforventning til denne oppgaven. Hvis man derimot attribuerer til egen innsats, kan man tenke at dette kan påvirkes og at innsatsen kan økes, føre til at man oppnår et bedre resultat neste gang og på denne måten øke mestringsforventningen for liknende oppgaver (Skaalvik & Skaalvik, 1998).

Andres eksempel handler om hvordan et individ sammenlikner seg selv med andre som han eller hun vurderer til å ha tilnærmet like evner som seg selv. På denne måten kan man i møte med oppgaver man ikke har noen erfaring med, observere hvordan personer man anser som

like som seg selv mestrer oppgavene. Dette kan og være negativt hvis vedkommende man ser på ikke mestrer oppgavene, kan vedkommendes tro på å mestre oppgaven svekkes (Skaalvik & Skaalvik, 1998).

Verbal overtalelse er motiveringstiltak som «dette klarer du» og lignende. Overtalelse kan noen gang bidra til økt innsats i øyeblikket og bør derfor bare brukes i sammenhenger hvor man kan oppleve mestring etter kort tid fordi man i disse tilfellene kan trenge en direkte oppmuntring for å komme i mål med oppgaven man skal gjennomføre (Skaalvik & Skaalvik, 1998).

Fysiologiske og emosjonelle reaksjoner handler om de reaksjonene vi får i møte med situasjonen. Eksempelvis kan dette være å få hjertebank og angst når vi ikke forventer å mestre en oppgave vi blir stilt ovenfor. Disse reaksjonene kan påvirke handlingene direkte ved at man unngår situasjonen fordi det fører til en ubehagelig reaksjon (Skaalvik & Skaalvik, 1998).

2.3.3 Selvoppfatning.

Selvoppfatning er hvordan vi oppfatter oss selv, vår egen personlighet og identitet (Skaalvik & Skaalvik, 1998). Selvoppfatning kan både være spesifikk og avgrenset, man kan ha en oppfatning av hvor flink man er til en enkelt ting, eller man kan ha en oppfatning av at man er flink innenfor samme område, som for eksempel at man er flink i kroppsøving (Skaalvik & Skaalvik, 1998).

Det skilles mellom indre og ytre kilder til selvoppfatning. Det indre handler om opplevelsen av å mestre en handling, og det ytre erfaringer som gjøres i sosial sammenheng som resultat av en interaksjon og erfaring med miljøet (Skaalvik & Skaalvik, 1998). Individuelle erfaringer, eller mestringserfaringer sees på som den viktigste kilden til forventning om mestring. Negative mestringserfaringer er situasjoner hvor man opplever å ikke mestre noe, og dermed svekke forventningen til at man kan mestre tilsvarende oppgaver. Om man derimot har positive erfaringer med å mestre oppgaver, kan man om man mislykkes forklare utfallet ut fra noe annet enn egne evner (Bandura, 1997). Hvordan vi vurderer oss selv, og på denne måten også vår selvoppfatning påvirkes direkte av hvordan vi sammenlikner oss med andre. Mennesker er motivert for å prestere så godt som mulig. Når vi sammenlikner oss med andre

mennesker, og ser at våre prestasjoner er svake, vil dette ha en direkte innvirkning på hvordan vi vurderer oss selv (Skaalvik & Skaalvik, 1998).

Identitetsbegrepet knyttet til personens evne til å vite hvem de er, at vedkommende opplever en viss grad av stabilitet, at vedkommende er den samme som vedkommende var i går og dagene før dette. Identitet innebærer stabilitet og en kontinuitet som ikke endres ved overfladiske endringer (Skaalvik & Skaalvik, 1998).

Identitet brukes ofte om å beskrive en person i forhold til det sosiale miljøet personen er i, personens posisjon i dette miljøet. På denne måten bestemmes identiteten av de forskjellige roller en person har i ulike miljøer (Skaalvik & Skaalvik, 1998)

Vår selvoppfatning er i stor grad knyttet til vår sosiale selvoppfatning. Den selvoppfatningen vi har av oss selv i en sosial sammenheng, er viktig for hva som motiverer oss i den sosiale sammenheng. Med andre ord vil vårt syn på egen identitet i en sosial setting direkte påvirke motivasjonen for å opptre på en spesifikk måte i den sosiale settingen. Sosiale forventninger er et viktig element for utvikling av motivasjon for å gjennomføre ulike oppgaver (Bandura, 1997).

2.4 Salutogenese

Teorien salutogenese vektlegger viktigheten av å ikke se på hva som er begrensninger og årsaker, men også hva som skaper helse eller gjør et menneske motstandsdyktig for uhelse, som generelle motstandsressurser (Lindström & Eriksson, 2015). Med andre ord handler det om å flytte fokuset fra det patogene til det salutogene. Det patogene vektlegger diagnostisering og ønsket om å kurere diagnosen, mens det salutogene perspektivet ønsker å se hvordan man kan skape en høyere grad av helse. Videre om vi ser på utfordringene ved et individ, eller mulighetene et individ har for å styrke sin motstandsdyktighet for uhelse (Antonovsky, 1996).

En viktig del av det salutogene perspektivet er å inneha evnen til å oppleve verden som forutsigbar og sammenhengende, hvilket omtales som «Opplevelsen av sammenheng» (OAS) (Lindström & Eriksson, 2015). OAS består av begripelighet, håndterbarhet og meningsfullhet. Begripelighet handler om i hvilken grad man opplever at stimuli man får i det ytre miljøet er forståelig, sammenhengende og strukturert. Håndterbarhet handler om i hvilken grad man

opplever at man har ressurser for å kunne takle kravene man blir stilt ovenfor av de stimuli man opplever. Meningsfullhet handler om hvorvidt man føler at livet er følelsesmessig forståelig (Antonovsky, 1996).

Generelle motstandsressurser kan være med på å skape eller fremme mestring i krevende situasjoner. Dette kan være ressurser knyttet til personen selv, som selvbilde og religion, men også til materielle og ikke-materielle kvaliteter som forhold i samfunnet vedkommende lever i (Lindström & Eriksson, 2015). Med andre ord er de generelle motstandsressursene de ressursene vedkommende har for å møte de krevende situasjonene vedkommende blir stilt ovenfor. I tilfeller hvor personer opplever hendelser som er stressende, som død i nær familie eller skilsmisse, vil deres grad av OAS bestemme hvorvidt utfallet blir skadelig, nøytralt eller helsebringende (Antonovsky, 1996).

Evnen til å oppleve sammenheng utvikles og etableres i tidlige barne- og ungdomsår gjennom stabile og nære omsorgspersoner, og gjennom dannelse av en identitet. Det blir derfor viktig med tiltak for å sikre en slik utvikling (Mæland, 2012). Antonovsky mente at hvis hans teori om OAS stemmer, vil dette gi retningslinjer for forskning og som en konsekvens av dette, retningslinjer for å jobbe helsefrembringende (Antonovsky, 1996).

OAS utvikles på grunnlag av tre ulike erfaringer, opplevelsen av en konsistens hverdag, en balanse av underbelastning og overbelastning og det å være med å ta avgjørelser som er verdsatt i sosiale sammenhenger. I hvilken grad et individ opplever disse erfaringene handler om dets plass i sosiale miljøer og innflytelse fra andre, som eksempelvis familie (Antonovsky, 1996). En sterk OAS kan bidra til en indre trygghet og tillit til at man innehar ressurser som kan brukes på en helsefremmende måte (Lindström & Eriksson, 2015).

2.5 Prosjektorganisering

Et prosjekt gjennomføres som regel for å oppnå et spesifikt resultat, eller med et mål i sikte (Andersen, Grude & Haug, 2009). Det er flere faktorer som kan føre til at et prosjekt lykkes eller mislykkes.

Det generelle ved prosjektet omhandler hvorvidt og hvordan prosjektet prioriteres av bedriften eller organisasjonen som igangsetter prosjektet (Andersen et al., 2009). I

planleggingsfasen omhandler suksessfaktorer at det er en plan som gjenspeiler de målene man ønsker. Målene bør være klart definerte og vise klart hva man ønsker å oppnå. Planen for å oppnå disse målene bør hverken være for udetaljert eller for detaljert. Dette fordi en plan som er for udetaljert kan føre til at de ansatte som skal gjennomføre kan ha utfordringer med å koordinere sine oppgaver nettopp fordi planen ikke spesifikt gir retningslinjer for hvordan de ansatte skal gjennomføre sine oppgaver. En for detaljert plan derimot kan føre til at de ansatte har lite handlingsfrihet til å være kreative i situasjoner som avviker fra den detaljerte planen (Andersen et al., 2009). I organiseringen handler suksessfaktorer om å ha de ressursene man trenger tilgjengelige. Med dette menes at det er viktig at alle samarbeidspartnere ser viktigheten av å bevilge ressurser som gjenspeiler det som trengs for å nå målene som er satt i planleggingsfasen av prosjektet. I de tilfeller de ansatte og samarbeidspartnere ikke ser viktigheten av dette kan det føre til at de ansatte ikke får den tiden som er nødvendig å bruke på å gjennomføre prosjektet (Andersen et al., 2009). Videre påpeker de at i tilfeller hvor prosjektene er særlig prosess-orientert, kan ledere ha vanskeligheter med å forstå hvor mye ressurser som må brukes for å oppnå de resultatene man vil ha. I tillegg til dette oppstår det utfordringer i planlegging, organisering og gjennomføring av prosjekter (Andersen et al., 2009)

2.6 Oppsummerende kommentar.

De teoretiske perspektivene jeg nå har presentert kan samlet sett være et godt bakteppe for min analyse av hvordan fem ansatte opplever arbeidet med sommerjobbprosjektet, med fokus på ungdommenes motivasjon og mestring. Motivasjon og ulike typer motivasjon er begreper som går igjen både i flere av underkapitlene, og som samlet sett kan være med på å gi et nyansert og overordnet blikk på ungdommenes motivasjon og mestring i prosjektet. Disse teoriene kan også være med på å belyse ulike aspekter ved de kriminalitetsforebyggende tiltakene som trekkes frem i teorien. Mestringsforventning trekkes frem som en viktig faktor og kilde til motivasjon for individer, og kan på denne måten belyse problemstillingen. Teorien om salutogenese danner et overordnet blikk på hvordan vi ser på individer i samfunnet, om vi ser personen med sine ressurser eller om vi ser de utfordringer personen har, og på denne måten danner personen identitet ut fra disse utfordringene. Delen av problemstillingen som omhandler arbeidet med sommerjobbprosjektet belyses av teorien om prosjektorganisering hvor det trekkes frem suksessfaktorer og fallgruver i planlegging og gjennomføring av prosjekter.

3 Metodisk tilnærming.

Som nevnt innledningsvis er problemstillingen i denne oppgave hvordan fem ansatte opplever arbeidet med sommerjobbprosjektet med fokus på ungdommenes mestring og motivasjon. Jeg har derfor valgt metode som gjenspeiler at jeg ønsker å oppnå en forståelse av de ansattes opplevelser med arbeidet med sommerjobbprosjektet, samt motivasjon og mestring hos ungdommen som deltar.

3.1 Kvalitativ forskning.

Kvalitativ forskning ønsker å ta for seg menneskelige og sosiale prosesser i en naturlig setting (Postholm, 2010). Målet er å oppnå en forståelse av sosiale fenomener og kjennetegnes av en nærhet til det man forsker på. Det er med andre ord tett kontakt mellom forskeren og de personer eller fenomen man studerer (Thagaard, 2013)

Kvalitativ forskning søker ikke å generalisere, men heller å gi en dypere forståelse av menneskers opplevelse av eget liv eller andre fenomener (Kvale & Brinkmann, 2012). Dette begrunnes med at et ensidig fokus på generalisering kan føre til at forskeren vil gå glipp av mange andre interessante momenter (Kleven, 2014a). Forskerens mål i kvalitativ forskning er å forsøke å løfte frem meningene folk har konstruert om sitt liv eller omkring et fenomen. På denne måten tar forskeren et emisk perspektiv, hvilket vil si at forskeren forsøker å gi en beskrivelse av informantenes perspektiv (Postholm, 2010).

Forskeren arbeider fleksibelt gjennom hele den kvalitative forskningsprosessen. Det vil si at forskeren kan arbeide parallelt med de ulike delene av prosessen (Thagaard, 2013).

Definisjonen av problemstilling og utformingen av forskningsdesign gir et utgangspunkt for prosessen, men dette kan endres på etterhvert som forskeren kommer lenger ut i prosessen og ser på data som hentes inn og tolkningen av denne. På denne måten blir det en gjensidig påvirkning mellom utforming av problemstilling, innhenting av data og analyse og tolkning. Gjennom hele den prosessen foregår analysen av data, dette er viktig slik at forskeren kan tilpasse videre innsamling til tidlige analyser av materialet (Thagaard, 2013).

Tolkning av datamateriale og tekst kan blant annet sees ut fra hermeneutikken. Hermeneutikk vektlegger tolkning av datamateriale og presenterer metoderegler for å kunne fortolke et tekstmateriale (Hjardemaal, 2014) Blant dette er den hermeneutiske sirkelen som vektlegger

en vekselvirkning mellom helhet og enkeltdeler i arbeidet med datamaterialet (Hjardemaal, 2014). Dette betyr at vi forstår delene ut fra helheten, men også helheten på bakgrunn av vår forståelse av delene.

3.1.2 Fenomenologiske studier.

Fenomenologiske studier ønsker å oppnå en forståelse av enkeltpersoners erfaringer med et fenomen og beskriver trekk som er felles ved erfaringene som deltakerne i studien har (Thagaard, 2013). Fenomenologiske studier kan gi et godt utgangspunkt for forståelsesaspektet i kvalitative forskningsintervjuer (Kvale, 1996) og når forskeren ønsker å gå ut i fra empiri, i stede for en eksisterende teori (Szklański, 2011). Dette betyr at fenomenologi er teorigenerende og ikke teoritestende, hvilket betyr at man ikke jobber ut fra hypoteser som skal motbevises. Det er derfor viktig at forskeren ser bort i fra tidligere teorier og modeller (Szklański, 2011). Enkelte forskere innenfor fenomenologien uttrykker at antallet aspekter og i hvilken grad individet kan relatere disse til hverandre kan bestemme hvor dyp forståelsen av et fenomen er (Dahlgren & Johansson, 2011).

3.1.3 Datainnsamling i fenomenologiske studier

Intervju er vanligvis den mest brukte metoden for å samle inn data i fenomenologiske studier (Postholm, 2010). Det er ulike oppfatninger av hvor mange man bør intervju i kvalitativ forskning. Kvale og Brinkman (2012) sier at man skal intervju så mange personer som det trengs for å finne ut av det du vil vite og at antallet avhenger derfor av formålet med undersøkelsen. Dukes (1984 i Postholm, 2010) mener at man skal intervju tre til ti personer.

Utvalget av informanter baserer seg på strategiske utvalg, som vil si å velge informanter som har de egenskapene eller kvalifikasjonen man er ute etter sett i lys av problemstillingen i oppgaven (Thagaard, 2013).

Gjennomføring av intervjuene krever at forskeren har bestemt seg for hvilken type intervju man ønsker å gjennomføre (Postholm, 2010). Innenfor fenomenologi brukes ofte semistrukturerte intervjuer. Denne formen for intervju søker å innhente beskrivelser av informantens fortolkninger av meningen med fenomenet man undersøker (Kvale & Brinkmann, 2012).

Et semistrukturert forskningsintervju bør inneholde både faktaspørsmål og meningsspørsmål, og det påpekes særlig at forskeren må lese «mellom linjene» på det som beskrives. Med dette mener man at forskeren skal forsøke å lese det implisitte budskapet i uttalelsene (Kvale & Brinkmann, 2012). I tillegg til dette bør forskeren under forberedelsene til intervjuet utarbeide noen hovedspørsmål som skal danne rammen for intervjuet. Det er også viktig at forskeren har en formening om hvilke oppfølgingsspørsmål som kan stilles for å få så utfyllende svar som mulig (Postholm, 2010).

Under intervjuet er det viktig at forskeren legger bort sine egne oppfatninger for å møte alle informantene på samme måte. Dette fordi intensjonen er en dypere forståelse av hva informantens opplevelse av et fenomen er. Dette betyr at forskeren må lytte til det deltakerne har og si, og samtidig ta opp de temaene han eller hun har forhåndsbestemt for å belyse prosjektets forskningsspørsmål (Postholm, 2010).

3.1.4 Transkribering og analyse.

Intervjuene som gjennomføres skal tas opp og transkriberes på en grundig måte. Det understrekes at det kan være lønnsomt å lese intervjuet i sin helhet etter transkribering for å forsikre seg om at man ikke har gått glipp av viktige momenter i intervjuet (Dahlgren & Johansson, 2011). Gjennom transkripsjon kan nybegynnere lære å skjerpe deres oppmerksomhet ovenfor intervjuhåndverket (Kvale & Brinkmann, 2012). Dahlgren og Johansson (2011) anbefaler at man leser gjennom intervjuene i sin helhet flere ganger for å være sikker på at man ikke går glipp av viktige momenter.

Analysen starter med forskerens første intervju og det første blikket på datamaterialet. Datainnsamling og dataanalyse foregår parallelt, og er dynamiske prosesser. I fenomenologisk analyse ønsker forskeren å forstå meningen og essensen av det opplevde fenomenet. En konstant komparativ analysemetode hvor man hele tiden sammenlikner deler av datamaterialet med hverandre kan derfor være nyttig i analysen av materialet. Ved bruk av denne metode ønsker man å behandle data på en så induktiv måte som mulig (Postholm, 2010). Dette vil si at i en induktiv fremgangsmåte ser vi på datamaterialet for å utvikle begreper og teori. Vi tar utgangspunkt i det datamaterialet vi innhenter og utvikler på bakgrunn av dette en forståelse av det vi ønsker å utforske. En induktiv tilnærming mener at man skal legge bort sin egen forståelsesramme i møte med dataen man innhenter (Thagaard, 2013), men dette kan være

utfordrende fordi forskerens verdier og holdninger har innflytelse gjennom hele forskningsprosessen (Kleven, 2014a).

Å skape mening og forståelse i datamaterialet gjøres i konstant komparativ metode gjennom koding og tre ulike kodingsfaser. *Åpen koding, aksial koding og selektiv koding*. Ved åpen koding setter forskeren navn på og kategoriserer fenomener gjennom en nøye gjennomgang av datamaterialet. Forskeren stiller spørsmål ved datamaterialet og sammenlikner ulike deler av datamaterialet. Dette kan hjelpe forskeren til å utvikle begreper som kan knyttes til de ulike elementene i materialet. Disse begrepene må kategoriseres for at materialet skal bli håndterlig (Postholm, 2010).

I neste fase bruker forskeren ulike forhold ved kategoriene til å relatere hovedkategoriene til underkategorier. Dette kan eksempelvis være å se etter trekk ved en kategori for å spesifisere den og kategorisere de i underkategorier som er mer spesifikke for det enkelte utsagnet. Man vil da ha en hovedkategori og flere underkategorier. Etter man har kategorisert data, sammenliknet deler av datamaterialet og rangert dataene i underkategorier forsøker forskeren å finne frem til en kjernekategori som representerer forskerens hovedtema. Denne prosessen er en dynamisk prosess hvor forskeren hele tiden sammelikner data på alle nivåer. Med andre må forskeren hele tiden se på det datamaterialet han eller hun analyserer opp mot resten av materialet (Postholm, 2010).

3.1.5 Forskerens påvirkning i kvalitative studier.

Når forskeren velger problemstilling til prosjektet vil dette påvirkes av forskerens teoretiske ståsted og egne erfaringer med feltet (Kleven, 2014a). Det er et nært forhold mellom de spørsmålene som stilles, metoden som velges og på denne måten også hvordan materialet samles inn, analyseres og tolke. På denne måten kan kvalitativ forskning bli farget av forskerens subjektivitet. Det er derfor viktig at forskeren selv blir klar over og synliggjør denne subjektiviteten (Postholm, 2010).

I forskningsprosessen er forskeren kvalitativt tilstede og gjennomfører alt arbeidet. Ved å ta med seg sine individuelle erfaringer og teorier skapes det en forståelsesramme. Denne forståelsesrammen kan påvirke analyseprosessen i forskningsprosjektet. Analysene foregår gjennom hele prosjektet, og i hele denne prosessen er forskeren det viktigste forskningsinstrumentet (Postholm, 2010).

Forskeren ønsker å forstå informantenes uttalelser, men det er viktig at forskeren er klar over at de uttalelser som blir gjengitt i virkeligheten kan være påvirket av forskerens egen tolkning av uttalelsene. På denne måten setter forskeren seg selv innenfor den fortolkende tradisjonen (Postholm, 2010). Ved å bringe med seg erfaringer inn i forskningsprosjektet vil forskeren få en forståelsesramme som kan påvirke forskningsprosessen og analyseprosessen (Postholm, 2010). Forskerens forhåndsforståelse vil gjennom prosjektets gjennomføring gå gjennom en vekselvirkning mellom helhet og deler hvor forskeren oppnår en dypere forståelse (Hjardemaal, 2014). Analysen vil påvirkes og farges av hvilke erfaringer og opplevelser forskeren har og bringer med seg inn i prosessen (Postholm, 2010).

3.1.6 Kvalitet i studien.

Kvaliteten på en studie handler om flere ting og knytter seg blant annet til om studie blir oppfattet som gyldig av forskningssamfunnet som vurderer forskningsoppgaven. Forskerens oppgave i kvalitativ forskning er å beskrive en setting eller et fenomen så autentisk som mulig (Postholm, 2010). Alle undersøkelser gjennomføres i en eller annen form for kontekst (Kleven, 2014b) og det er derfor viktig at forskeren og de som bedømmer arbeidet er klar over at studien må sees i kontekst til den tiden arbeidet blir produsert innenfor (Postholm, 2010).

Forståelse, pålitelighet og naturalistisk generalisering trekkes frem som viktige begreper innenfor kvalitetssikring i kvalitative studier (Postholm, 2010). Forståelse handler om at forskeren retter fokus mot sin problemstilling men samtidig er klar over at underspørsmålene kan endres i møte mellom forsker og praksisfelt. Å fastholde underspørsmålene kan føre til at man hindrer den naturlige utvikling av forståelse av forskningsspørsmålet. Det er likevel viktig å merke seg at de dataene man samler inn, vil belyse problemstillingen som har hovedfokus i prosjektet (Postholm, 2010).

Pålitelighet handler om forskningens troverdighet (Lincoln og Guba, 1985 i Postholm, 2010). Troverdigheten oppnås gjennom nøye dokumentering av prosessen som gjennomføres i forskningsprosjektet slik at den i ettertid kan gjennomgås og godkjennes. Med andre ord handler det om å dokumentere hvordan man går frem i løpet av prosessen og hvilke valg man tar på bakgrunn av hvilke betraktninger (Thagaard, 2013). Det stilles også krav til om

forskeren skiller mellom egne vurderinger og informasjon man har tilegnet seg gjennom forskningsarbeidet (Thagaard, 2013).

Kunnskapen som produseres i kvalitativ forskning er som nevnt knyttet til en bestemt kontekst. Likevel kan forskningen tjene formål og være til nytte for andre lignende settinger (Postholm, 2010). Når man vurderer hvilken overføringsverdi et forskningsresultat har, ser man gjerne på hvorvidt det er likheter mellom de gruppene man undersøker og de gruppene man ser for seg at resultatene kan overføres til. Dersom det er likheter mellom gruppene på de områdene som er mest relevante for undersøkelsen, kan vi si at resultatene er overførbare (Kleven, 2014b) Naturalistisk generalisering referer til nettopp dette ved at leseren kan kjenne seg igjen i sin egen situasjon og erfaringer, og på denne måten oppleve det som nyttig for egen situasjon (Postholm, 2010). For at dette kan skje, er det viktig at forskeren søker å gi fylldige og detaljerte beskrivelser av informantenes opplevelser av fenomenet det forskes på. Naturalistisk generalisering handler derfor om nytteverdien av funnene, og ikke om å kunne generalisere for en hel gruppe (Postholm, 2010).

Validitet handler om metoden man bruker undersøker det man ønsker å undersøke, med andre ord hvor gyldige funnene er (Kvale & Brinkmann, 2012). I de tilfeller studien kan sies å være gjeldende for de personene som er relevante ut fra studiens problemstilling sier vi at studien har en ytre validitet (Kleven, 2014b). Validitetsspørsmålet går igjen i hele forskningsprosessen og sjekkes gjennom å undersøke feilkildene i studien. Med dette menes blant annet at forskeren må se kritisk på sine egne tolkninger av datamateriale (Kvale & Brinkmann, 2012)

3.1.7 Ethiske betraktninger.

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) har laget detaljerte retningslinjer for forskning innenfor pedagogikk. All forskning skal følge forskningsetiske normer. Områdene som omhandler informert og fritt samtykke, informasjon til informanter og konfidensialitet blir særlig vektlagt (Kleven, 2014a).

Informert samtykke er deltakerens frie og informerte samtykke. Med andre ord betyr dette at det er avgitt uten ytre press, og at deltakerene er informert om hva deltakelse i prosjektet innebærer (Thagaard, 2013). Dette forutsetter at deltakerne blir tilstrekkelig opplyst om hva deltakelse i studien innebærer. Deltakerene bør informeres om hva formålet med studien er,

om fortrolighet i prosjektet, hvem som har tilgang til datamaterialet i prosjektet og om forskerens rett til å offentliggjøre prosjektet. Deltakerne kan uten forklaring trekke sitt samtykke hvis de ønsker dette, og det skal derfor gjøres klart før informantene samtykker hvor man kan henvende seg for å trekke dette (Kleven, 2014a).

Konfidensialitet i forskningen betyr at data som identifiserer deltakerne ikke skal avsløres. Hvis en undersøkelse vil offentliggjøre informasjonen, bør deltakerne gjøre seg innforstått med at informasjon som kan identifisere de offentliggjøres. Anonymisering av persondata er en mulig sikkerhet når det gjelder å holde personlige opplysninger konfidensielle, men dette kan også frata forskningsdeltakerne stemmen som kanskje var viktig for forskningens mål (Kleven, 2014a).

Forskeren bør være klar over hvilke konsekvenser en undersøkelse kan påføre deltakerne i undersøkelsen. Det etiske prinsippet om velgjørenhet betyr at risikoen bør være så lav som mulig. For å unngå etiske krenkelser krever det at forskeren har god kjennskap til feltet (Kleven, 2014a).

3.1.8 Presentasjon av informantene.

Mine informanter har alle stillinger i en av kommunene i Midt-Norge. Fire av informantene jobber direkte med ungdommene i prosjektet enten gjennom en lederstilling hvor de har ansvaret for de øvrige ansatte som arbeider med prosjektet eller som miljøterapeut som arbeider oppsøkende og direkte med ungdommene før, under og etter prosjektet. Blant disse har tre av informantene jobbet med prosjektet i mer enn fem år, mens en startet som tilkallingsvikar på enheten for to år siden, og har siden blitt fast ansatt. Alle disse fire har ulik utdanningsbakgrunn. To av mine informanter innehar administrative stillinger i kommunen, og har på en eller annen måte en tilknytning til prosjektet. Av disse har begge to jobbet over flere år i sine respektive kommuner, og har lang fartstid fra ulike etater i stat eller kommune.

Cecilie, Atle, Markus og Øystein har alle blitt gitt fiktive navn, og jobber alle som miljøterapeuter i en av disse to kommunene, og har alle en sosialfaglig bakgrunn, dog ikke samme utdanning. Alle har jobbet i sine nåværende stillinger i minst to år.

Eivind innehar en offentlig stilling i en av kommunene. Eivind har bakgrunn fra politiet og har jobbet i kommunen i flere år i ulike stillinger.

3.2 Min forskningsprosess.

I dette kapitlet vil jeg presentere forskningsprosessen til oppgaven som ønsker å se på hvordan fem ansatte opplever arbeidet med sommerjobbprosjektet, med fokus på ungdommenes motivasjon og mestring. Jeg vil først presentere hvordan jeg har arbeidet før intervjuene ble gjennomført, og deretter hvordan jeg har arbeidet og håndtert datamaterialet. Til slutt vil jeg vise til kvalitet i denne studien, og trekke frem etiske avveininger og min rolle som forsker i prosjektet.

3.2.1 Utvalg.

For å få svar på oppgavens problemstilling, ønsket jeg å intervju personer som jobbet med sommerjobbprosjektet i de aktuelle kommunene. Jeg ønsket også å intervju personer som jobbet mer administrativt i kommunen for å få utdypende svar på hvordan prosjektet organiseres. På denne måten gjorde jeg et strategisk utvalg (Thagaard, 2013).

Rekruttering av informanter skjedde i flere omganger. Jeg tok først kontakt med SLT-koordinator i den større kommunen for å høre om vedkommende hadde informasjon om hvem jeg kunne kontakte. Vedkommende ga meg deretter informasjonen til en ansatt i Uteseksjonen i kommunen som igjen satt meg i kontakt med en annen ansatt som kunne stille som informant samt å gi meg kontaktinformasjonen til en av sine kollegaer som også ville til å stille som informant. Videre tok jeg kontakt med kommunalsjef for oppvekst i den mindre kommunen. Vedkommende gav meg kontaktinformasjon til tre ansatte som var villig til å stille som informanter. På bakgrunn av oppgavens omfang valgte jeg å følge Dukes (1984 i Postholm, 2010) anbefaling om tre til ti informanter. Jeg tok deretter kontakt med disse fem jeg hadde fått kontaktinformasjonen til, og spurte om de var interessert i å stille som informanter i mitt prosjekt.

Jeg gjennomførte intervjuer med fem informanter. En av informantene innehar offentlig stilling i administrasjonen i henholdsvis en stor kommune i Midt-Norge. De resterende fire jobber som miljøterapeuter i disse kommunene, og har direkte kontakt med ungdommen i prosjektet. Alle mine informanter har fått nytt navn for å ikke avsløre deres rolle i prosjektet, og for deres sikkerhet.

3.2.3 Utarbeiding av intervjuguide.

I starten av prosjektet bestemte jeg meg for at jeg ønsket å undersøke hvordan informantene opplever å arbeide med prosjektet. På bakgrunn av dette valgte jeg et semi-strukturert intervju, som ga meg rom for å følge opp med oppfølgingsspørsmål underveis i intervjuet. Et semi-strukturert intervju er spesielt egnet når man ønsker å hente beskrivelser av informantens tolkning av et fenomen (Kvale & Brinkmann, 2012).

Fordi jeg skulle intervju to forskjellige grupper som arbeidet med sommerjobbprosjektet valgte jeg å utarbeide to intervjuguider. Den ene guiden rettet seg mot det administrative i kommunen, og den andre guiden mot miljøterapeutene som jobbet direkte med ungdommen. Den først intervjuguiden som rettet seg mot det administrative ble delt i fire deler, med en generell del, en med spørsmål om ungdomskriminalitet i kommunen, en med spørsmål om kommunens utbytte og den siste med spørsmål om forbedring og suksessfaktorer.

Malen for den andre intervjuguiden delte jeg opp i tre hoveddeler. Spørsmålene som ble stilt til disse ble utformet på bakgrunn av at jeg ønsket en dypere innsikt og forståelse i hvordan de ansatte opplevde ulike aspekter ved ungdommens deltakelse. De tre delene jeg delte denne intervjuguiden inn i var ungdomskriminalitet i kommunen, mestringstro og motivasjon hos ungdommene og forbedring og suksessfaktorer. I intervjuene var det naturlig å følge malens oppbygning, med oppfølgingsspørsmål underveis for å forsøke å få en dypere forståelse eller forklaring på spørsmål i intervjuguiden.

3.2.4 Gjennomføring av intervjuer.

Informantene ble på bakgrunn av NSDs retningslinjer informert skriftlig og muntlig om hva deres deltakelse i studien innebærer. De ble også forklart at de ikke kan uttale seg slik at de identifiserer elever underveis, men snakke om generelle hendelser og situasjoner. Alle informantene har gitt sitt frie samtykke, i henhold til NESHs retningslinjer (Thagaard, 2013).

Før intervjuene forberedte jeg meg på at informantene kunne ta opp andre temaer enn det jeg hadde regnet med på forhånd. Min intervjuguide ble derfor en slags mal for hvordan jeg kunne få svar på de spørsmålene jeg ønsket å få svar på, med rom for samtale mellom meg som forsker og informanten. Dette i tråd med Postholms (2010) anbefalinger om at forskeren må være åpen for å lytte til deltakerens synspunkter og beskrivelser og følge opp de på en hensiktsmessig måte.

Informantene fikk selv bestemme hvor intervjuene skulle finne sted. Grunnen til dette er fordi jeg ønsket å skape en trygg ramme rundt intervjuet for informantene. Det første intervjuet ble holdt i en liten kommune i Midt-Norge hvor to av mine informanter holdt til. Intervjuet med ansvarlig for rus, kriminalitet og oppvekst i den minste kommunen fant sted over mail, da vedkommende ikke hadde mulighet til å møte den aktuelle dagen jeg var i den aktuelle kommunen. Jeg anså det som hensiktsmessig å få svar på spørsmål som angikk det generelle ved prosjektet og som på denne måten ikke var sensitive opplysninger som var utilgjengelig for det offentlige. Alikevel er det viktig å bemerke seg at det kan oppstå utfordringer ved intervju over mail, eksempelvis at man ikke får nyanserte svar da man som forsker ikke har muligheten til å være nært på informanten og tolke dens kroppsspråk og holdning. De resterende intervjuene ble gjennomført på ulike lokasjoner som informantene selv valgte. Alle intervjuene ble gjennomført i februar og mars 2019.

Intervjuene startet med en uformell tone hvor vi snakket litt om løst og fast for at informantene skulle føle seg komfortabel med meg. Alle intervjuene ble tatt opp på lydbånd etter samtykke fra informantene, i henhold til NSDs retningslinjer. Intervjuene hadde en varighet på mellom 30 og 50 minutter avhengig av hvor mye informantene hadde å si. Intervjuene med miljøterapeutene som jobber tett med ungdommene omhandlet deres opplevelse av deltakelse, mestring og motivasjon, og tok ikke for seg noe som omhandlet enkelte ungdommer direkte. Intervjuene med de som jobber administrativt omhandlet det praktiske rundt prosjektets gjennomføring og det generelle rundt hvorvidt prosjektet har oppnådd sin hensikt.

3.2.5 Transkripsjon av datamaterialet.

Jeg forsøkte å gjennomføre transkripsjonen så tidlig som mulig etter intervjuene. Dette gjorde jeg fordi jeg var redd for å miste viktige poenger ved å utsette dette. Jeg fant det svært lærerikt å gjennomføre transkripsjoner, da jeg har svært begrenset erfaring med intervju og transkripsjon fra tidligere. Gjennom å hele tiden høre meg selv i en intervjusituasjon og vurdere min egen innsats opplevde jeg at jeg ble mer klar over hvordan jeg var tilstede under de senere intervjuene og på hvilken måte jeg stilte spørsmål fra intervjuguiden og oppfølgingsspørsmål. For å sikre pålitelighet i studien lyttet jeg til setninger to ganger for å forsikre meg om at jeg fikk med meg alt som ble sagt (Dahlgren & Johansson, 2011).

3.2.6 Analyse og utvikling av kategorier.

Jeg valgte å kode datamaterialet mitt i tråd med konstant komparativ analyse og Postholms (2010) tre steg med åpen, aksial og selektiv koding.

Det første jeg gjorde før kodingen startet var å gå gjennom transkripsjonen jeg hadde skrevet ut. Dette gjorde jeg for å få en oversikt over hva jeg hadde av materialet, hvilke umiddelbare likheter og forskjeller jeg fant, og for å få en oversikt over hva som er interessant for å belyse problemstillingen.

I den første fasen gikk jeg gjennom det datamaterialet jeg hadde etter den første gjennomgang. For å gjøre dette tok jeg utgangspunkt i hvilke utsagn informantene hadde om ulike temaer i intervjuet. Disse utsagnene fikk en kode som symboliserte et felles tema utsagnene hadde. Et eksempel på dette er temaet innsats. Alle utsagn som omhandlet innsats ble samlet opp i en gruppe, og på denne måten relatert til hverandre.

Den to neste fasene gikk ut på å se på gruppene og knytte de til en kategori som representerte temaet i sin helhet. Dette gjorde jeg ved å gå gjennom utsagnene som var i hver gruppe og se nærmere på hva som kunne være mer beskrivende enn kun en kode. Jeg forsøkte deretter å finne en overordnet overskrift som kunne gi en beskrivelse på hva disse kategoriene inneholdt. Hovedkategoriene jeg kom frem til er: Innsats gir vinning, ungdom vil være gode og organisering av sommerjobbprosjektet. Grunnen til at jeg valgte disse hovedkategoriene er fordi jeg mener disse kategoriene løfter frem de utsagn og skildringer informantene i oppgavene kommer med.

3.1.7 Kvalitet i studien.

Jeg anser det som en styrke at jeg både har informanter som jobber administrativt med prosjektet og direkte med ungdommene. Jeg ser på det som en fordel at min oppgave har fire miljøterapeuter som informanter. Grunnen til dette er fordi jeg mener dette kan føre til at oppgaven belyser flere perspektiver som kan være med på å gi fylldige beskrivelser rundt det jeg ønsker å forske på.

I de tilfeller hvor informantene gikk bort i fra de temaene jeg ønsket å utforske søkte jeg videre på temaene informantene presenterte i den grad jeg fant det nødvendig. Dette gjorde jeg for å være åpen for at min forståelse kunne endres i møte med datamaterialet som ble innhentet. I tråd med Postholm (2010) som påpeker at hensikten er en dypere forståelse av

hva informantens opplevelse er. Forskerens rolle i kvalitativ forskning er å gi en så autentisk beskrivelse av informantenes opplevelse av et fenomen som mulig. Jeg har forsøkt å etterfølge dette prinsippet så godt som mulig ved å lytte til informantenes beskrivelser.

Analysen og gjengivelsen av uttalelsene vil basere seg på forskerens fortolkningsramme. Denne dannes på bakgrunn av forskerens teoretiske forforståelse og meninger (Postholm, 2010). Jeg har gjennom hele forskningsprosessen vært bevisst på å gjengi så ordrette beskrivelser som mulig mitt datamateriale, og mener på bakgrunn av dette at jeg har gjort det jeg kan for å motvirke at min forståelsesramme skal påvirke materialet i en negativ retning.

Som Postholm (2010) påpeker, er det viktig at forskeren dokumenterer prosessen med arbeidet nøye for å sikre prosjektets troverdighet. Jeg har gjennom metoddelen forsøkt å forklare mine steg i prosessen for å sikre en gjennomsiktighet i prosjektet.

Avsluttende vil jeg trekke frem at det er vanskelig å generalisere på bakgrunn av intervjuene gjennomført og det er heller ikke hensikten. Jeg føler allikevel at informantene har gitt et godt innblikk i hvordan de som enkeltindivid opplever å arbeide med prosjektet, rundt ungdommens motivasjon og mestring i prosjektet.

3.1.8 Forskerrollen og etiske betraktninger.

Jeg valgte å anonymisere mine informanter, selv om Kleven (2014a) sier at dette kan føre til at man fratrar forskningsdeltakerne stemmen valgte jeg dette etter overveielse om hva som veide viktigst. Jeg kom frem til at informantenes anonymitet var viktigst i henhold til NESHS retningslinjer om konfidensialitet (Thagaard, 2013)

Det kan være utfordrende å balansere mellom en god tone i intervjuet, men samtidig ha en forskningsmessig avstand. Jeg opplevde dette som tidvis utfordrende, da jeg selv jobber innenfor mye av de samme områdene, ble det tidvis mer prat enn intervju. Jeg forsøkte da og snu samtalen slik at vi igjen kom inn på det som var relevant for intervjuet og på denne måten forsøkte å holde en forskningsmessig distanse.

Sett i lys av den induktive tilnærmingen til forskning skulle man ideelt sett lagt fra seg alt av forforståelse og teoretiske standpunkt under forskningsprosessen (Thagaard, 2013). Dette vil dog være vanskelig fordi man som forsker alltid vil ha med seg sine antakelser og sin

teoretiske bagasje inn i forskningsarbeidet (Kleven, 2014a). Da jeg personlig er svært interessert i dette temaet, og hadde en viss teoretisk forståelse av temaet, var det viktig for meg å ikke la dette farge de dataene jeg fikk. Gjennom hele prosessen har jeg sett min forståelse opp mot helheten og deler av materiale, for å søke ny forståelse av materialet som i den hermeneutiske sirkel. Dette har ført til at jeg har fått utviklet min forståelse av materialet jeg har hentet inn på bakgrunn av ny informasjon jeg innhenter.

Prosjektet er godkjent og meldt inn til Norsk Senter for forskningsdata (NSD) og informantene ble underrettet om sine rettigheter i tråd med NSDs retningslinjer. Alle informanter har gitt informert samtykke enten skriftlig eller muntlig. Jeg fikk som nevnt tilgang til mine informanter gjennom personer som innehar en offentlig lederstilling i kommunene. Jeg kontaktet de deretter for å spørre om de var interessert i å være en del av mitt forskningsprosjekt og kort hva dette innebar og ventet på samtykke til dette før de fikk mer inngående informasjon om prosjektet. Før oppstart av intervjuet ble deltakerne presentert for et samtykkeskjema med informasjon om hva deres deltakelse vil innebære, hvor de kan henvende seg hvis de ønsker å stille spørsmål rundt prosjektet og hvor de kan trekke sitt samtykke uten spørsmål (se vedlegg). Jeg tok kontakt med mine informanter via min studentmail, og all denne korrespondansen vil bli slettet ved prosjekts slutt.

I henhold til NSDs retningslinjer ble alle lydfiler tatt opp på instituttets utlånte båndopptakere og slettet ved innlevering. Alle lydfiler og transkriberinger blir oppbevart på en kryptert minnepenn hvor kun jeg har tilgang til passordet. Alle lydopptak og tilhørende dokumenter vil bli slettet ved prosjektets slutt.

Kapittel 4 Presentasjon av data.

Hensikten til dette kapitlet er å belyse problemstillingen med utgangspunkt i informantenes uttalelser sett i lys av det teoretiske bakteppet. Jeg organiserer mine funn i tre kategorier som er basert på analysen av datamaterialet. De tre kategoriene er «ungdom ønsker å være gode», «innsats gir vinning» og «organisering av prosjektet». Kategoriene er valgt ut på bakgrunn av datamaterialet, og gjenspeiler de sitatene og erfaringene informantene har gitt.

4.1 Ungdom ønsker å være gode.

Denne kategorien handler om hvordan prosjektet kan virke kriminalitetsforebyggende og hvilke faktorer informantene ser på som forebyggende. Markus sitt utsagn «Ungdom vil være gode. Det er jo generasjon perfekt og det påvirker nok hvordan de er på jobb og i tillegg til på andre arenaer» viser essensen i denne kategorien. Informantene poengterer alle viktigheten i å gi ungdommene et alternativ til den kriminelle atferden og hva i prosjektet som virker forebyggende for kriminell aktivitet.

4.1.1. Hvorfor velger ungdommene kriminalitet?

På spørsmål om hvorfor de tror ungdommen velger å begå kriminelle handlinger forteller Atle forteller blant annet:

«Mange av disse ungdommene har utfordringer på skolen, og mener at dette er et tilbud for de som føler de ikke mestrer hverdagen, og kanskje ikke ser for seg at utdanning og skolegang vil føre til en inntekt».

Som utsagnet viser, er det mange av ungdommene som ikke har et fullverdig skoletilbud eller som ikke mestrer skolehverdagen i den ordinære skolen. Vi kan tenke oss til at disse ungdommene faller utenfor, og at de i mange tilfeller kan unnlate å møte på skolen. På denne måten kan vi se for oss at skolen blir en arena hvor de ikke møter kravene som blir stilt. På denne måten kan sommerjobbprosjektet presenteres som et alternativ til kriminalitet. Sommerjobbprosjektet tilbyr lønn for arbeidet for arbeid ungdommen har takket ja til å gjennomføre, og blir på denne måten en frivillig aktivitet for ungdommen. Atles uttalelse oppleves som i tråd med Social Action Theory hvor kriminalitet begrunnes ut fra å være et lønnsomt alternativ (Wikström et al., 2012). Vi kan se for oss at ungdommene ser på

kriminalitet som et alternativ nettopp fordi de, som Atle sier, ikke ser verdien av utdanning da de ikke kan se for seg hva utdanningen vil føre til. Ved å gi de et alternativ til ulike arbeidsformer og steder de kan prøve å arbeide, kan dette senere føre til at ungdommen har en formening om hva de kan og ønsker å få ut av utdanningen. På den andre siden kan også det å gi ungdommen lønn for arbeidet bare være en måte å bidra til at pengestrømmen til de ungdommene som allerede begår kriminelle handlinger blir større, og som kanskje fortsetter å begå kriminelle handlinger parallelt med arbeidet i sommerjobbprosjektet.

En annen grunn til at ungdommene velger å gjennomføre kriminelle handlinger istedenfor lovlydige handlinger kan illustreres gjennom Markus uttalelse;

«De blir snakka om som de er kriminelle ellers. Når de noen får troen på dem, og de plutselig kommer i en arbeidssituasjon som er regulert, gjør en god jobb og får helt andre skussmål enn i andre situasjoner tror jeg det kan prege de på en annen måte. At de voksne plutselig ser de, at de ikke sitter i en klasse med 30 stykker hvor de stiller dårlig fra starten av».

Og;

«Samfunnets rammer danner en identitet som kriminell hvor sommerjobbprosjektet kan sees på som en måte å appellere til deres egen vilje som kan gjøre at ungdommen ser for seg å komme ut av kriminelle miljøer».

Som Markus sier i disse utsagnene blir mange av ungdommene snakket til som kriminelle når de møter voksne. Det stempelen de får av samfunnet rundt. Hvordan vi ser på ungdommen i samfunnet har stor betydning for hvordan ungdommen oppfatter seg selv. I de tilfeller hvor vi kun ser på utfordringene og begrensingene ved ungdommen, i stedet for å se det fra et salutogent perspektiv (Antonovsky, 1996), kan vi tenke oss til at vi setter ungdommene i bås med et tydelig stempel om at denne atferden vi ser på som negativ gjør ungdommen til en kriminell for resten av livet. Identitet relateres som til hvem et individ er i en sosial setting (Skaalvik & Skaalvik, 1998). Hvis ungdommene stadig får stempelen «kriminell» kan det føre til at de ser på identiteten sin og knytter den til dette, og føler at de må leve opp til stempelen de har fått. Markus illustrerer at sommerjobbprosjektet kan være en måte for ungdommen å danne seg en ny identitet, hvor de mestrer andre oppgaver enn det kriminelle. En annen

forståelsesramme for hva identitet er, omfatter også tanken om at mennesket formes innenfor de sosiale rammene i samfunnet som påvirker personenes valgfrihet, men at individet også handler på bakgrunn av egen vilje (Hammarén & Johansson, 2010). Som denne forståelsesrammen illustrerer formes mennesket i samfunnets rammer. I de tilfeller ungdommen styres av ønsket om å være gode, kan vi si at det er den indre motivasjonen til å gjennomføre det som omtales av samfunnet som gode handlinger som er drivkraften. Hvis ungdommen samtidig får en belønning for det arbeidet de kan gjøre kan dette være med å skape en god mulighet til å velge andre alternativer enn kriminalitet.

På spørsmål om hvorfor sommerjobbprosjektet kan være et alternativ til kriminalitet forteller Markus;

«det er kanskje naivt å tro at to uker med jobb gjør at alt stopper og at man aldri begynner med kriminalitet igjen etter at prosjektet er ferdig. Men jeg tror det kan danne et grunnlag for videre utvikling».

Markus uttrykker her at det ikke nødvendigvis er slik at de ukene de får arbeid gjennom prosjektet gjør at enkelte kriminelle slutter å begå kriminelle handlinger og tar en helt annen vei. Videre uttrykker han at ungdommen ikke nødvendigvis ser verdien i å gjennomføre lovlydig arbeid når belønningen etterhvert opphører etterhvert som de fullfører prosjektet. Dette opplever jeg i tråd med teorien om ytre motivasjon som påpeker at en av ulempene ved ytre motivasjon er at det ikke nødvendigvis fører til en videre motivasjon når belønningen for arbeidet uteblir (Skaalvik & Skaalvik, 1998). Markus uttrykker også at han kan se for seg at det kan være et alternativ som gjør at de kan bygge videre på jobberfaringen senere. Med dette utsagnet opplever jeg at Markus ser på muligheten for at ungdommene faktisk får en smak av hvordan det er å arbeide med noe som gir lovlydige penger, og på denne måten utvikler en egen indre motivasjon for å gjennomføre liknende arbeid ved en senere anledning. Dette kan eksempelvis føre til at ungdommen danner et mer positivt selvbilde som trekkes frem som en beskyttelsesfaktor i ungdommens liv (Kvello, 2015).

4.1.2 Er sommerjobbprosjektet kriminalitetsforebyggende?

På spørsmål om hvordan prosjektet virker kriminalitetsforebyggende sier Atle;

«Den strukturen i hverdagen som vi ser for oss er veldig forebyggende. En ting er jo at de har penger så de ikke trenger å gjøre kriminell aktivitet, men å komme seg i seng til rett tid for å klare å komme seg på jobb dagen etter».

Atle forklarer her at struktur i hverdagen virker forebyggende for ungdommen. Dette mener jeg er i tråd med å forhindre at anledningen til å begå kriminelle handlinger byr seg. Situasjonsbetinget kriminalitetsforebygging tar sikte på å redusere mulighetene for å begå kriminelle handlinger, med andre ord settes fokus på å forebygge før noen har blitt kriminelle. Det er to antakelser om hvorfor individer begår kriminelle handlinger, den ene er at det er en interaksjon mellom muligheten for å begå handlingen og motivasjonen for å begå handlingen. Den andre er at individene tjener noe på å begå handlingen (Clarke, 2010). For å forhindre og forebygge kriminalitet er det nærliggende å tro at det å redusere enten motivasjonen for å begå kriminelle handlinger eller fjerne anledningen til å begå kriminelle handlinger. Ved å gi ungdommen et alternativ som fører til at dagene blir fylt opp med andre aktiviteter kan dette føre til at ungdommen ikke finner anledningen til å begå kriminelle aktiviteter. På den andre siden kan det som Markus sier være naivt å tenke at 7-8 timer arbeid per dag om sommeren fører til at anledningen til å begå kriminalitet forsvinner. Hvis ungdommen har en etablert kriminell karriere vil ikke nødvendigvis denne muligheten føre til at de unngår å begå kriminelle aktiviteter etter prosjektets slutt. Det som derimot kan tenkes er at de ungdommene som ikke har en etablert kriminell karriere kan bruke erfaringen fra prosjektet som en dytt i riktig retning.

På spørsmål om hvordan prosjektet virker kriminalitetsforebyggende svarer Markus;

«Det kan danne et grunnlag og at ungdommen kan se for seg at man kan arbeide for å tjene penger, nettopp fordi kriminalitet har med vinning å gjøre».

Både dette og Atles uttalelse kan relateres til aspektet som omhandler motivasjon i situasjonsbetinget kriminalitetsforebygging. Ved å gi ungdommen en ytre motivasjonsfaktor som lønn for arbeidet kan motivasjonen for å begå kriminelle handlinger minimeres.

Salutogenese viser oss at vi skal forsøke å øke motstandsdyktigheten mot negative erfaringer, ikke bekjempe et problem som allerede har oppstått. På denne måten er situasjonsbetinget

kriminalitetsforebygging i tråd med dette. Allikevel kritiseres denne formen for kriminalitetsforebygging for at de ikke tar sikte på å rehabilitere kriminelle (Clarke, 2010), og på denne måten kun rette seg mot de som ikke allerede har en kriminell karriere. Dette fører til at de som allerede har begått kriminelle handlinger vil falle utenfor med en slik tilnæringsmetode. En alternativ tilnæringsmetode kan her være å kombinere situasjonsbetinget kriminalitetsforebygging med modeller som tar utgangspunkt i sosial utviklingsteori. Dette kan eksempelvis være å forsøke å identifisere hvem som er i faresonen for å bli kriminell, men samtidig å se på intervensjoner som tar sikte på å tilby den kriminelle en vei ut av det kriminelle miljøet. På denne måten vil man både kunne nå ut til de som er i faresonen og de som allerede har begått kriminelle handlinger. Sommerjobbprosjektet kan være et alternativ til dette. Dette avhenger av at prosjektet både rekrutterer ungdom i faresonen og ungdom som allerede har begått kriminelle handlinger. Det er dog viktig å være oppmerksom på at man ikke nødvendigvis med sikkerhet kan si om noen kommer til å utvikle en kriminell atferd eller ikke. Det er ikke alltid slik at ungdom med flere alvorlige risikofaktorer i livet sitt utvikler denne kriminelle atferden, og dette er også viktig å ta i betraktning under det kriminalitetsforebyggende arbeidet.

Øystein forteller omkring hvorvidt prosjektet også kan virke forebyggende på andre ting enn kriminalitet, hvilket illustreres med utsagnet;

«Hva er det disse ungdommene er fattige på? Er det vanlig fattigdom eller er det sosial fattigdom? Hvis vi kan være med på å påvirke ungdommen til å få nye relasjoner i tillegg til å tjene penger på en lovlydig måte er det jo veldig fint og»

I tillegg til å gi ungdommen en lovlydig måte å tjene penger på uttrykker Øystein at det kan være med på å gi ungdommen flere relasjoner og en tilhørighet til en gruppe mennesker som ikke er den kriminelle gruppen de kan ha følt tilhørighet til før. Dette kan relateres til risiko og beskyttelsesfaktorer i ungdommens liv. Som Kvello (2015) viser er det å ikke ha aldersadekvate vennskap en risikofaktor i barnets tidlige år. Dette kan eksempelvis være om barnet ikke greier å etablere vennskap som varer over tid. En annen risikofaktor er om barnet lever i fattigdom og omsorgspersonen har utfordringer med økonomien. Ved å gi ungdommen en mulighet til å både tjene penger og danne relasjoner kan prosjektet være med på å forebygge både at barnet lever i fattigdom, og om barnet lever i sosial fattigdom. Hvis

prosjektet kan bidra til å gi barnet et positivt selvbilde, et sosialt fellesskap og sosial støtte, kan det også danne beskyttelsesfaktorer som omtales av Kvello (2015).

På den andre siden er det ikke slik at alle ungdommer preges av fattigdom eller sosial fattigdom. Enkelte kan tilsynelatende ha alle forutsetninger for å lykkes, men allikevel møte utfordringer som gjør at det går feil vei. Grunnen til dette relateres ifølge Damgaard og Kokkersvold (2011) til tilknytningen til familie og samfunn. Til tross for at ungdommen tilsynelatende har aldersadekvate forhold og stabile omsorgspersoner, er ikke det ensbetydende med at ungdommen har en god tilknytning til familien.

4.2 Innsats gir vinning.

Dette avsnittet vil ta for seg ungdommens motivasjon og mestringsfølelse gjennom prosjektet sett fra informantenes aspekt. Sitatet «Se motivasjonen av det å arbeide» understreker essensen i denne kategorien og har utledet navnet på denne kategorien. Informantene understreker alle viktigheten av at ungdommen får se hva som kreves for å holde på arbeid, og at det er viktig at ungdommen lærer seg at man må legge ned en innsats for å få betaling for dette.

4.2.1 Motivasjonen for å gjennomføre.

Informantene ble stilt spørsmål rundt hvordan de opplevde ungdommens motivasjon for deltakelse i prosjektet. På dette spørsmålet svarer Cecilie:

«det å få et skriv eller en bekreftelse på at man har gjort en god jobb, eller å bli motivert av muligheten for å få fast arbeid i senere tid også kan være en motiverende faktor i tillegg til lønna»

Her forteller Cecilie at penger er en motivasjonsfaktor for ungdommen, og viser på denne måten at motivasjonen er ytrestyrt. Hun forteller videre at ungdommen også kan motiveres av det å få en annen gode for arbeidet, eksempelvis en referanse eller et skriv som viser at du har gjort en god jobb. Motivasjon for å gjennomføre en handling kan både være ytre og indrestyrt. I de tilfeller motivasjonen er styrt av ytre faktorer handler det om noe utenfor individet som styrker motivasjonen for å gjennomføre en handling. Motivasjonsteorier som forklarer ytre motivasjon ser på ytre motivasjon som et resultat av en gode som kommer utenfra (Deci &

Ryan, 2000). Dette stemmer godt overens med det Cecilie sier både om at ungdommen kan se lønn og andre goder som en motivasjon for å gjennomføre arbeidet. Det vektlegges at kun ytre motivasjon ikke vil være tilstrekkelig for at aktiviteten opprettholdes men kan være lønnsomt i de tilfeller det supplerer den indre motivasjonen. Dette gjelder spesielt hvis ungdommen får lønn eller en annen gode for arbeidet samtidig som de opplever å få ros (Lillemyr, 2007). Dette kan vi også se i Atles utsagn;

«De har noen som har troen på dem, og gir de tilbakemelding på at de har gjort en god jobb».

Atle forteller at ungdommen får tilbakemelding og ros for det arbeidet de gjør, samtidig som at de kan oppleve å møte ansatte i arbeidslivet som har troen på at de får til noe og mestrer de oppgavene de blir stilt ovenfor. Dette oppleves som i samsvar med tanken om at belønning i form av lønn og belønning i form av oppmuntring må utfylle hverandre. Ved å både gi ungdommen tilbakemelding på god jobb, samtidig som de mottar lønn for arbeidet oppfyller de ansatte dette.

Øystein kommer inn på indre motivasjon under intervjuet og forteller følgende;

«Det er mestring hele veien i arbeidet. Jeg oppfatter at de føler på et ansvar og en mestring av at dette får de til».

Her forteller Øystein at han også opplever at ungdommen mestrer oppgavene de får og føler at de har ansvar for å gjøre en god jobb der det forventes.

Dette opplever jeg stemmer godt overens med indre motivasjon. Ungdommene kjenner på mestringen ved å klare å gjennomføre en oppgave, og ved ønsket om å bli bedre i det arbeidet de gjør. Ved indre motivasjon, vil motivasjonen til å gjennomføre ligge i individet selv. Det er tre behov som må tilfredsstilles for å opprettholde den indre motivasjonen: behov for kompetansen, selvbestemmelse og tilhørighet (Deci & Ryan, 2000). Ved videre utdypning av spørsmål rundt ungdommens motivasjon sier Øystein at ungdommen også kan ha godt av å kjenne på ansvaret og rutinen arbeidet fører med seg, og at de opplever mestring gjennom å fullføre arbeidet. Ungdommene kjenner på mestringen i å klare å gjennomføre en oppgave, og videre ønsket om å bli bedre i det arbeidet de gjør. På denne måten får de tilfredsstilt behovet for kompetansen som Deci og Ryan (2000) omtaler. Behovet for tilfredsstillelse av

selvbestemmelse illustreres gjennom Atles utsagn hvor han sier at de tar seg en prat med ungdommen om hvor de vil arbeide, og hva deres forventninger er i denne situasjonen. På denne måten får ungdommen være med å legge rammene for arbeidet. Å tilfredsstille behovet for tilhørighet krever at ungdommene trives i arbeidet. Det er nærliggende å tro at gjennom å tilfredsstille behovet for både medbestemmelse og kompetanse kan det føre til at ungdommen også fører en tilhørighet til arbeidsplassen.

Selv om det fremgår av informantenes utsagn at de opplever ungdommens motivasjon som både ytre og indrestyrt blir dette deres subjektive opplevelse av et annet individs følelse. Det kan også dreie seg om at ungdommen gjennomfører disse oppgavene de får både fordi de føler at de får noe igjen for det i form av en lønning, og at de får være med på en organisert aktivitet de har takket ja til. Når det gjelder behov for kompetanse i arbeidet, selvbestemmelse og tilhørighet kan vi også tenke oss til at dette ikke nødvendigvis er noe som ungdommen tenker nevneverdig over i de tilfeller hvor de arbeider med grupper de kanskje ikke ønsker innpass i eller med arbeid de ikke ønsker å jobbe med senere.

4.2.2 Ungdommens mestringserfaringer og mestringsforventning under og etter prosjektet.

Informantene i prosjektet trekker frem ulike aspekter ved det å arbeide med prosjektet og i hvilken grad det kan føre til ulike erfaringer med mestring. Markus sier blant annet;

«Kanskje får de en opplevelse av at det skal jeg ikke jobbe med».

Markus forklarer her at ungdommen kan tilegne seg kunnskap om hva de ikke ønsker å jobbe som gjennom arbeid som man ikke nødvendigvis opplever som veldig givende. Mestringsforventning handler om hvorvidt man tror man kan gjennomføre en oppgave eller ikke (Skaalvik & Skaalvik, 1998). Hvorvidt vi lykkes eller ikke med oppgaven gjør at vi tilegner oss en mestringserfaring (Bandura, 1997). Dette kan både være en negativ og en positiv mestringserfaring for ungdommen. En negativ mestringserfaring kan føre til en svekket forventning om at man kan mestre tilsvarende oppgaver. Informanten refererte her til at ungdommen finner ut at de ikke vil jobbe som ansatt i en barnehage. I de tilfeller hvor ungdommen opplever å ikke mestre denne oppgaven, kan de stille seg spørsmål omkring hvorvidt det er deres evner som fører til at man ikke mestrer det, eller om det er noe annet. Hvordan ungdommen attribuerer dette resultatet har stor betydning for hvordan man forventer

å meste en tilsvarende oppgave senere. Hvis ungdommen ser på det som egne evner som gjør at man ikke får til oppgaven, kan dette svekke både selvbilde og selvoppfatning (Bandura, 1997). Ungdommen kan på den andre siden også ta med seg en positiv erfaring ut av dette. Hvis ungdommen er i tvil om hva de skal utdanne seg som eller jobbe med kan en erfaring hvor de mestrer arbeidet men også kommer til den erkjennelse av at de ikke ønsker å jobbe med dette være positivt for videre arbeid. Både den positive individuelle erfaringen og den negative mestringserfaringen er en stor kilde til mestringsforventning hos individer. Om individet har positive erfaringer kan ungdommen forklare utfallet av situasjonen med annet enn egne evner (Skaalvik & Skaalvik, 1998). Hvorvidt de ansatte i sommerjobbprosjektet skal forsøke å unngå at ungdommer plasseres et sted hvor de kan oppleve negative mestringserfaringer, og derfor ha en lav forventning om mestring av liknende oppgaver senere kan debatteres. I de tilfeller de ansatte opplever å ha en ungdom hvor de bedømmer mestringserfaringen til å være lav, kan det være strategisk lurt å søke å oppfylle ungdommens ønsker til arbeidsplass så spesifikt som mulig. På den andre siden kan det også være tilfeller hvor ungdommen føler at den jobben de får tildelt ikke er utfordrende nok, og de gjør seg den erfaringen at de kan mestre «vanskeligere» oppgaver enn den de ble satt til, og i enkelte tilfeller kan dette være akkurat den erfaringen ungdommen trenger. Det vil derfor være veldig individavhengig i hvilken grad de skal strekke seg etter å møte ungdommens ønsker helt eller ei.

4.2.3. Ungdommens selvoppfatning.

Atle forteller;

«Også får de seg en jobb de trives godt med, også vil de etter en tid oppdage at man faktisk trenger kunnskap her, formell kunnskap for å bli i denne jobben, også ser vi etterhvert at noen har begynt å utdanne seg litt lenger ut i løpet».

Dette utsagnet tilsier at ungdommen vil få en god erfaring med arbeidet og vurderer sin arbeidsinnsats som bra fordi de senere kan ønske å utdanne seg for å kunne stå i en liknende jobb senere. Dette kan vi se i sammenheng med hvordan ungdommen oppfatter seg selv i denne spesifikke situasjonen. Vi kan knytte motivasjon til selvoppfatning som handler om oppfatningen og vurderingen av deg selv (Skaalvik & Skaalvik, 1998). Dette kan både være spesifikt eller mer generelt. Utviklingen av selvoppfatning skjer på bakgrunn av de erfaringene vi gjør oss hvor disse erfaringene skjer i samhandling med andre mennesker.

Hvordan vi vurderer oss selv har direkte påvirkning på vår identitet. Vår identitet formes ut fra de ulike rollene vi innehar i ulike miljøer. Om ungdom innehar en identitet som er påvirkelig for ytre endringer, kan det være nærliggende å tenke at ungdommen kan påvirkes av mestringserfaringer de gjør seg eksempelvis med arbeidet i barnehagen.

Mestringserfaringer, og da særlig negative mestringserfaringer omtales som en viktig kilde til mestringserventning. Om ungdommen forventer å mestre den neste oppgaven de stilles ovenfor kan bero på hvorvidt de har positive eller negative mestringserfaringer med liknende oppgaver fra tidligere (Skaalvik & Skaalvik, 1998).

At de ansatte i kommunene er klar over at det er viktig for ungdommen å få gode erfaringer og mestre det de gjør, danner et godt grunnlag for arbeidet med prosjektet. Om de ansatte er klar over at enkelte av ungdommene styres hovedsakelig av ytre motivasjon, som gjennom lønn for arbeidet, gjør at de kan prøve å jobbe med dette. Eksempelvis kan dette gjøres ved å forsøke å styrke ungdommens selvoppfatning. Vi kan se selvoppfatning relatert til motivasjon både når det gjelder indre og ytre kilder til selvoppfatning. Gjennom en indre kilde til selvoppfatning, vil ungdommen oppleve av mestring av oppgaver kan føre til at de anser seg selv som mer kompetente i møte med liknende oppgaver senere, som igjen kan føre til en indre motivasjon for å gjennomføre disse oppgavene. Den ytre kilden til selvoppfatning kan ungdommene også møte i arbeidet de gjennomfører gjennom interaksjon med andre ansatte på arbeidsstedet og erfaringer de danner seg i samhandling med miljøet de er rundt. Å sikre at ungdommene møter en arbeidsplass de har gode forutsetninger for å mestre og hvor de kan komme til et trygt miljø kan være med på å styrke både den ytre og indre kilden til selvoppfatning, og på denne måten igjen være med på å styrke den indre motivasjonen til ungdommen.

4.3 Organisering av prosjektet.

Som nevnt gjennomføres prosjekter som regel med hensikt å oppnå et spesifikt resultat eller et mål. I gjennomføringen av dette, er det flere faktorer som spiller inn på om prosjektet lykkes eller ikke (Andersen et al., 2009).

4.3.1 Forbedringspotensial og suksesskriterier.

På spørsmål om hva som har forbedringspotensial i prosjektet svarer Øystein:

«Hadde vi starta opp i dag hadde vi sikkert hatt en prosjektplan og litt struktur, men det vi ser nå er at vi hadde ikke lagt opp løpet så annerledes».

Det fremgår av Øystein sitt svar at det ikke tidligere har vært en prosjektplan før gjennomføringen av prosjektet, og at hvis de kunne gått tilbake til før oppstart ville de utarbeidet en prosjektplan for å gi tydeligere struktur i prosjektet. At Øystein poengterer at de ikke har en klar plan for gjennomføringen av prosjektet, virker å være gjennomgående blant informantene og trekkes frem som et område som trengs forbedring også av Atle som sier følgende:

«Vi kunne forbedret oss på planlegging. Strukturering og planlegging i forkant, underveis og i etterkant av prosjektet».

Atle forteller her, i likhet med Øystein, at det mangler en konkret plan for gjennomføringen, både før, under og etter prosjektets slutt. De vektlegger særlig at for å lykkes med et prosjekt er det viktig å ha en plan som sier noe om hvilke mål man skal ha med prosjektet (Andersen et al., 2009). For å sikre at prosjektet gjennomføres i tråd med den hensikt prosjektet har, er det viktig at det foreligger en konkret plan. Som vist tidligere har prosjektet som hensikt å virke kriminalitetsforebyggende. Å ha mål som gjenspeiler hensikten til et prosjekt trekkes frem som viktig for at de ansatte som arbeider med prosjektet skal ha et klart bilde av hva de skal oppnå (Andersen et al., 2009). Til tross for at de ansatte vet at kriminalitetsforebygging er hovedmålet, fremgår det av informantenes uttalelser at de ikke nødvendigvis har et klart bilde på hvordan de skal vite hvorvidt de har oppnådd dette eller ei. Dette kan føre til at de ansatte ikke vet om de har gjort nok eller ikke i arbeidet med prosjektet. På den andre siden kan det være vanskelig å fastsette en «grense» for når man har jobbet «nok kriminalitetsforebyggende». Fordi det ikke nødvendigvis er sånn at man kan måle om noe er kriminalitetsforebyggende eller ikke uten å sammenlikne statistikk som foreligger etter prosjektets avslutning, kan det å ha et klart mål på når man har jobbet nok føre til at de ansatte ikke strekker seg lenger enn det de er nødt til.

På spørsmål om forbedringspotensialet i gjennomføringen av prosjektet trekker Markus blant annet frem følgende;

«Vi kan ikke frikjøpe de som arbeider med sommerjobbprosjektet fra andre oppgaver på sommeren. Vi har som alle andre mindre ansatte på jobb, og vi kan ikke nekte noen å ta sommerferie».

Markus forklarer her at de ansatte som arbeider med prosjektet i tillegg til prosjektet har de vanlige arbeidsoppgavene de er nødt til å arbeide med gjennom sommeren. De kan med andre ord ikke fritas fra de vanlige arbeidsoppgavene, og arbeidsmengden blir på denne måten større. I tillegg til dette opplever de ansatte ferieavvikling gjennom hele sommeren. Øystein forteller at hvis de hadde fått flere midler ville de også kunne tilby ungdommen sommerjobb over lenger tid. Å se verdien i å bevilge flere ressurser er et viktig aspekt for å sikre at prosjektet lykkes (Andersen et al., 2009). Som det fremgår av informantenes svar, kan det tyde på at det ikke bevilges flere ressurser i form av ekstra ansatte som kan ta seg av de vanlige arbeidsoppgavene som må gjennomføres om sommeren. Dette går dog ikke på de ansatte som jobber direkte med prosjektet, men omhandler å få bevilget flere ressurser både fra kommunale hold, og statlig hold. På den andre siden, kan det være vanskelig å sette inn ekstra ansatte kun for å gjennomføre oppgaver i ferieavviklingen. Dette kan eksempelvis være fordi de ansatte jobber tett med ungdommen til vanlig, og på den måten er nødt til å ha en etablert relasjon til ungdommene. Ved å ansette vikarer som kun jobber på sommeren, kan det være nærliggende å tro at denne relasjonen ikke nødvendigvis eksisterer. En ulempe ved dette kan være at ungdommen ikke får den oppfølgingen de trenger på arbeidsplassen de er på. Dette kan igjen gå ut over deres motivasjon til å gjennomføre hvis de føler de ikke blir hørt eller sett når de uttrykker at de trenger mer oppfølging. Det kan også være at de ansatte som jobber med prosjektet er klar over dette selv, og legger fokus på å følge opp disse ungdommene.

Eivind svarer følgende på spørsmålet om hvordan prosjektet kan forbedre seg og hvilket utbytte kommunen har hatt av prosjektet;

«Vi har arbeidet litt etter symptomer, og jeg opplever at vi kan bli bedre på å være i forkant av problemene og jobbe mer ut fra evidensbasert teori».

Og;

«Noen opplevde ungdommene som en litt lost case, men resultatene har jo vist at alle er gode til noe»

Eivind forteller først at de tidligere har arbeidet ut fra de symptomene ungdommen viser på vansker. Med utgangspunkt i dette sitatet kan vi tenke oss til at de har først satt inn tiltak der de tydelig har sett utfordringer hos ungdommen. Det andre sitatet viser at flere så på ungdommene som noen som ikke kunne «reddes». Videre forteller han at han opplever at de gjennom prosjektet har snudd denne tankegangen til flere og motbevist denne antakelsen. Det salutogene perspektiv gir i tillegg til vektlegging av å arbeide for å styrke motstandsdyktighet mot utfordringer, også et syn på hvorvidt vi betrakter ungdommen som et problem eller ikke (Antonovsky, 1996) Ser vi utfordringene ungdommene har med seg, eller ser vi ungdommen som et individ med mange muligheter? Ut fra mine informanters svar er det nærliggende å tro at de arbeider ut fra ungdommens forutsetninger og legger fra seg tankegangen om at de er et problem som må gjøres noe med og helbredes. Jeg opplever at de ansatte jeg har snakket med ser på ungdommens ressurser, noe som også fremgår av Eivinds uttalelse. Ved å se ungdommenes ressurser kan dette også appellere til en styrket selvoppfatning hvor ungdommen opplever at flere har tiltro til deres evner, slik at selvoppfatningen styrkes på bakgrunn av ytre påvirkning i den form at man føler at noen tror på deres evner (Skaalvik & Skaalvik, 1998). Som det også nevnes i handlingsplanen til Justis- og politidepartementet (2009) er en viktig del av forebyggingen å avdekke utfordringer tidlig hos ungdommen. Ved å flytte fokuset fra det patogene til det salutogene kan man avdekke utfordringer tidligere, og forsøke å sette inn tiltak som styrker motstandsdyktigheten til ungdommen allerede før utfordringer og symptomer på dette kommer frem.

4.4 Avsluttende diskusjon.

Sommerjobbprosjektet tar sikte på, som det fremgår av rapporter, å være kriminalitetsforebyggende og et tiltak for ungdom med særlig høy risiko for, eller gjentatte lovbrudd på rullebladet. Etter å ha presentert mine tre kjerne kategorier og drøftet informantenes opplevelser her, vil jeg nå drøfte disse opp mot min problemstilling.

Det trekkes blant annet frem at ungdommene ofte omtales som kriminelle av samfunnet og de rundt. På denne måten kan det føre til at ungdommen danner seg en identitet som samsvarer med dette, og at de føler de må leve opp til denne identiteten. Som Eivind også illustrerer har

de tidligere i prosjektet hatt en tendens til å jobbe opp mot symptomer på vansker, ikke forebyggende før symptomer viser seg. Å se ungdommenes begrensninger og problemer når de oppstår, i stedet for å jobbe forebyggende kan føre til at vi støtter opp om det stempelet ungdommen får av samfunnet. Hvis de ansatte i prosjektet tidligere har jobbet kun mot ungdommer som viser symptomer på vansker, kan også mange gå under radaren fordi de ikke nødvendigvis viser disse symptomene. Vi kan også tenke oss til at i de tilfeller hvor ungdommen allerede er stemplet som kriminell og selv opplever at det blir deres identitet. kan dette svekke deres selvoppfatning slik at de ikke lenger ser nødvendigheten av å opprettholde en atferd som styrker en positiv selvoppfatning. Dette fordi selvoppfatningen påvirkes både av andres vurderinger av oss selv, men også de vurderinger vi gjør av oss selv i sosiale sammenhenger.

Ungdommens selvoppfatning trekkes også inn av Atle som forteller at ungdommen kan få en følelse av å arbeide med noe de trives med, som ikke nødvendigvis innebærer å gjøre kriminelle handlinger. På denne måten kan ungdommen tilegne seg positive mestringserfaringer som gjør at de får en økt mestringsforventning ved liknende oppgaver senere i livet. Atle trekker også inn senere at nettopp dette kan være med på å virke kriminalitetsforebyggende i prosjektet. At ungdommen får en struktur i hverdagen, hvor de kjenner på at de kan greie å komme seg opp på jobb hver dag, at de tilegner seg erfaringen at de må legge seg tidlig for å ikke være trøtt på skolen senere. På denne måten kan prosjektet være med på å fjerne muligheten til å gjøre kriminelle handlinger som omtales i situasjonsbetinget kriminalitetsforebygging. På den andre siden kan det som Markus uttrykker være naivt å tenke at noen timer om dagen fører til at man ikke begår kriminelle handlinger når prosjekter slutter. Sett i lys av ytre motivasjon kan dette relateres til tanken om at ytre motivasjon i mange tilfeller ikke er tilstrekkelig fordi motivasjonen kommer utenfra, og på denne måten forsvinner når prosjektet slutter. Som nevnt, kan den ytre motivasjonen supplere den indre motivasjonen og som Atle sier, får ungdommen i mange tilfeller en tilbakemelding på at de har gjort en god jobb. Dette er dog noe vanskelig å sikre, nettopp fordi prosjektet gjennomføres på sommeren, og som Markus trekker frem, er det ofte mindre ansatte på jobb og flere arbeidsoppgaver på den enkelte ansatte. Dette kan føre til at ungdommene ikke alltid får den oppfølgingen de trenger.

Markus uttrykker at sommerjobbprosjektet ikke nødvendigvis kan virke forebyggende kun på bakgrunn av de to ukene de arbeider med prosjektet. Dette opplever jeg stemmer godt overens

med de øvrige informantenes oppfatning av motivasjon for arbeidet. Markus uttrykker at de to ukene ungdommen får arbeide ikke nødvendigvis skaper en lovlydig hverdag videre, men at det kan være grobunn for en positiv utvikling. Sett i lys av motivasjon kan denne grobunnen gi en indre motivasjon for å fullføre skolen, og se verdien i å legge ned en innsats på skolen som på sikt kan føre til noe positivt. Som Øystein sier, opplever han at flere av ungdommene føler på et ansvar rundt jobben og en mestring ved å gjennomføre arbeidet de får tildelt. Det kan og være slik at det som gir grobunn for en positiv utvikling er den ytre motivasjonen ungdommen mottar i form av lønn for arbeidet. Ved å få en lønning for lovlydig arbeid kan vi tenke oss til at ungdommen opplever at også denne formen for arbeid har en verdi. Vi kan også tenke oss til at ungdommen på denne måten opplever at det er mindre urolighet i ungdommens liv, og kanskje føre til at de føler trygghet og stabilitet i hverdagen. Dette kan være med på å danne bedre vekstvilkår for motivasjon nettopp fordi individet føler at de er i en situasjon hvor de er trygge.

I intervjuene forteller flere av mine informanter at forbedringspotensialet i prosjektet ligger i planlegging og struktur i forkant av prosjektets gjennomføring. Dette forteller meg at de ansatte opplever at arbeidet kanskje kunne sett bedre resultater hvis de hadde en struktur og klar plan på hvordan de skal gjennomføre prosjektet. Som flere nevner, er det ikke nødvendigvis slik at de bevilges mer ressurser for gjennomføring av prosjektet, ei heller at de ansatte frikjøpes fra arbeidsoppgavene de har utenom prosjektet. Vi kan tenke oss til at dette kan føre til problemer rundt hvorvidt oppgavene skal fordeles, og at enkelte ungdommer kan falle gjennom i disse tilfellene hvis det ikke foreligger klart hvem som har ansvaret for den enkelte ungdom. Dette kan også sees i lys av det Eivind sier om at man kan være i forkant av problemene. Hvis det forelå en grundigere plan for arbeidet, kunne man også ha vært tidligere ute med å avdekke problematikk hos ungdommen før denne fikk utviklet seg, og på denne måte jobbet mer ut fra et salutogent perspektiv. Dette kan igjen føre til at ungdommen opplever at de ikke blir sett på som kriminelle, men heller som ungdommer med iboende ressurser som bør utnyttes, og med et potensial for å lykkes med det de driver med. Relatert til motivasjon og mestring kan dette føre til at ungdommens selvoppfatning styrkes på bakgrunn av ytre påvirkning. På denne måten kan også ungdommen dra fordeler av en godt utarbeidet plan for arbeidet, både i form av en mer salutogen tilnærming, og ved at de ansatte har en mer klar plan på hvordan de skal fordele oppgavene slik at alle ungdommene ivaretas og blir møtt på spørsmål rundt prosjektet.

4.4.1 Forslag til videre forskning.

I utgangspunktet ønsket jeg å undersøke konkret hvor mye kriminaliteten går ned, om den går ned i det hele tatt under gjennomføringen av sommerjobbprosjektet. Jeg synes derfor det ville vært interessant å sett en studie som viser konkrete tall som sier noe om kriminaliteten både før, under og etter prosjektet, som kan supplere min forskning.

Det ville og vært interessant å gjennomføre en studie av sommerjobbprosjektet hvor ungdommene som deltar selv kan reflektere rundt sin motivasjon og mestring i arbeidet de får i prosjektet. Eksempelvis kunne en slik studie stilt seg kritisk til vårt samfunns syn på ungdommer som begår kriminelle handlinger, og hvorvidt vi er for raske med å gi de et stempel som kriminell.

6.0 Litteraturliste.

- Andersen, E. S., Grude, K. V. & Haug, T. (2009). *Goal directed project management - effective techniques and strategies* (4. utg.). Great Britain Kogan Page Limited.
- Antonovsky, A. (1996). The salutogenic model as a theory to guide health promotion. *Health promotion international*, 11(1).
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy - the exercise of control*. New York: Freeman.
- Bjørngo, T. (2015). *Forebygging av kriminalitet*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Catalano, R. F., Kosterman, R., Hawkins, J. D., Newbomb, M. D. & Abbot, R. D. (1996). Modelling the etiology of adolescent substance use: a test of the social development model. *Journal Of Drug Issues*, 26(2), 429-455.
- Clarke, R. V. (2010). Situational Crime Prevention. I(s. 879-884).
- Dahlgren, L. O. & Johansson, K. (2011). Fenomenografi. I A. Fejs & R. Thornberg (Red.), *Handbok i kvalitativ analys* (bd. 1, s. 122-135). Stockholm: Liber.
- Damsgaard, H. L. & Kokkersvold, E. (2011). *Ungdom på ville veier, skoleerfaringer og kriminalitet*. Oslo: Unipub.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (2000). The «what» and «why» of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11 227-268.
- Forebygging.no. (Sist sett: 23.05.2019a). Primærforebygging. Hentet 02.04.2019 2019 fra <http://www.forebygging.no/Ordbok/L-P/Primarforebygging/>
- Forebygging.no. (Sist sett: 23.05.2019b). Risikofaktorer. Hentet 15.05.2019 2019 fra <http://www.forebygging.no/Ordbok/Q-A/Risikofaktorer/>
- Forebygging.no. (Sist sett: 23.05.2019c). Sekundærforebygging. Hentet 02.04.2019 2019 fra <http://www.forebygging.no/Ordbok/Q-A/Sekundarforebygging/>
- Forebygging.no. (Sist sett: 23.05.2019d). Tertiærforebygging. Hentet 02.04.2019 2019 fra <http://www.forebygging.no/Ordbok/Q-A/Tertiarforebygging-G-Caplan/>
- Halvorsen, K. (2017). *Sosiale problemer, en sosiologisk innføring* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Hammarén, N. & Johansson, T. (2010). *Identitet - kort og godt* (1. utg.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Hawkins, J. D. & Weis, J. G. (1985). The Social Development Model: An integrated approach to delinquency prevention. *Journal of Primary prevention*, 6.

- Hein, H. H. (2009). *Motivation, motivationsteori og praktisk anvendelse* (1. utg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Hjardemaal, F. (2014). Vitenskapsteori. I T. A. Kleven (Red.), *Innføring i pedagogisk forskningsmetode* (s. 179-216). Bergen: Fagbokforlaget.
- Kleven, T. A. (2014a). Forskning og forskningsresultater. I T. A. Kleven (Red.), *Innføring i pedagogisk forskningsmetode* (s. 9-26). Bergen: Fagbokforlaget.
- Kleven, T. A. (2014b). Hvilken kontekst er resultatet gyldig i? Spørsmålet om ytre validitet. I T. A. Kleven (Red.), *Innføring i pedagogisk forskningsmetode* (s. 123-138). Bergen: Fagbokforlaget.
- Kriminalitetsforebygging.no. (Sist sett: 23.05.2019). Hva er kriminalitetsforebygging. Hentet 07.04.2019 2019 fra <http://kriminalitetsforebygging.no/veiviser-til-kriminalitetsforebygging/hva-er-kriminalitetsforebygging/>
- Kvale, S. (1996). *InterViews, a introduction to qualitative research interviewing*. Thousand Oaks, California: SAGE publications.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2012). *Det kvalitative forskningsintervju* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Kvillo, Ø. (2015). *Barn i risiko, skadelige omsorgssituasjoner*.
- Lillemyr, O. F. (2007). *Motivasjon og selvforståelse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lindström, B. & Eriksson, M. (2015). *Haikerens guide til salutogense, Helsefremmende arbeid i et salutogent perspektiv* (1. utg.). Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Mæland, J. G. (2012). *Forebyggende helsearbeid, folkehelsearbeid i teori og praksis* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- NOU 2017:11. (2017). *Bedre bistand. Bedre beredskap - Fremtidig organisering av politiets særorganer*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.
- Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode - En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Regjeringen.no. (2009). *Gode krefter - Kriminalitetsforebyggende handlingsplan*. Oslo: Justis- og politidepartementet
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (1998). *Selvoppfatning, motivasjon og læringsmiljø* (3. utg.). Otta: TANO.
- Szklarski, A. (2011). Fenomenologi som teori, metodologi og forskningsmetode. I A. Fejs & R. Thornberg (Red.), *Handbok i kvalitativ analys* (bd. 1, s. 106-121). Stockholm: Liber.

Sætre, M., Hofseth, C. & Kjenn, B. L. (2018). Trender i kriminalitet 2018-2021, digitale og globale utfordringer Hentet

Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse, en innføring i kvalitativ metode* (4. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Wikström, P.-O., Oberwittler, D., Treiber, K. & Hardie, B. (2012). Breaking rules: The social and situational dynamics of young peoples urban crime. *Oxford university Press*.

Østergaard, S. V., Stensgaard, A. B., Hansen, A. T., Henze-Pedersen, S. & Østergaard, J. (2015). På vej mod ungdomskriminalitet, hvilke faktorer i barndommen gør en forskel? .

Vedlegg 1 Utdrag fra intervjuguide som rettet seg mot administrative stillinger i prosjektet

Generelle spørsmål

- Kan du fortelle meg din stillingstittel og kort om din yrkeserfaring?
- Kan du fortelle litt om din rolle i prosjektet?

Spørsmål vedrørende ungdomskriminalitet i kommunen.

- Hvilke tanker gjør du deg rundt ungdom i risikozonen i deres kommune?
- Hvordan opplever du kriminaliteten blant ungdom i deres kommune?

Spørsmål vedrørende kommunens utbytte av prosjektet.

- Fortell meg om kommunens opplevelse av arbeidet med prosjektet!
- Opplever dere en nedgang i kriminalitet under arbeidet med prosjektet?
- I hvilken grad har dere måloppnåelse?

Spørsmål vedrørende forbedrings og suksessfaktorer.

- Hva mener du er et mål på om dere lykkes?
- Hvilke områder mener du at dere kan forbedre dere på til neste års gjennomføring?

Vedlegg 2 Interjvuguide til miljøterapeuter som arbeider med prosjektet.

Generelle spørsmål.

- Kan du fortelle meg din stillingstittel og kort om din yrkeserfaring?
- Kan du fortelle litt om din rolle i prosjektet?

Spørsmål vedrørende ungdomskriminalitet i kommunen.

- Hvordan opplever du kriminalitet blant ungdom i deres kommune?
- Hvorfor tror du ungdom tyr til kriminalitet?
 - Mener du prosjektet kan forebygge dette?

Spørsmål vedrørende mestringstro og motivasjon hos ungdommene.

- Hva er ditt inntrykk av motivasjon og mestringstro hos ungdommen under deltakelse i prosjektet?
- Opplever du at ungdommen føler de mestrer de oppgavene de blir satt til i prosjektet?

Spørsmål vedrørende forbedrings og suksessfaktorer.

- Hva mener du er et mål på om dere har lykket?
- Uttrykker ungdommen positive sider ved deltakelse i prosjektet?
- Hvilke områder mener du at dere kan forbedre dere på til neste års gjennomføring?

Vedlegg 3 Informasjonsskriv og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

Sommerjobbprosjektet.

- *En fenomenologisk studie av hvordan ansatte opplever arbeidet med sommerjobbprosjektet.*

Formål.

Bakgrunnen til studien er å se på hvordan de ansatte opplever arbeidet med sommerjobbprosjektet. Jeg ønsker å kunne sammenligne og studere hvordan de ulike kommunene jobber med prosjektet, om de har samme målsetting og om de som jobber direkte med ungdommen opplever og trekker frem ulike faktorer for suksess.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Norges Teknisk - Naturvitenskapelige universitet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Grunnen til at du får spørsmål om å delta er fordi du enten jobber direkte med ungdommen som deltar i sommerjobbprosjektet eller fordi du innehar en stilling i kommunen som vil kunne gi meg informasjon og svar på spørsmål som hjelper til å belyse problemstillingen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Personlig intervju vil være hovedkilde til informasjon i studien, og samtalene vil tas opp på lydopptaker. Prosjektet vil i hovedsak vektlegge arbeid med sommerjobbprosjektet og vil ikke rette seg mot bakgrunnsinformasjon om deg eller spesifikt mot enkeltindivider du møter og samhandler med i prosjektet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Opptakene vil lagres hos NTNU på en kryptert minnepenn, slik at ingen andre enn prosjektansvarlig og student vil få tilgang til datamaterialet.

For den aktuelle mottaker av dette skjema som jobber direkte med ungdommene, vil ditt navn og opplysninger anonymiseres. For den aktuelle mottaker av dette skjema som innehar en stilling som er offentlig innhenter jeg samtykke til publisering av navn.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 15.mai 2019. Etter dette vil dine personopplysninger slettes, senest innen 15.09.2019.

Dine rettigheter.

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert på deg.
- Å få slettet personopplysninger om deg
- Utlevert en kopi om dine personopplysninger
- Og sende klage til personvernombudet eller datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra NTNU har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Lena Haller Buseth (lena.buseth@ntnu.no) eller Iril Degerdal Halvorsen (irildh@stud.ntnu.no)
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.
- Du kan også kontakt NTNUs personvernombud Thomas Helgesen (thomas.helgesen@ntnu.no).

Med vennlig hilsen

Iril Degerdal Halvorsen

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet Sommerjobbprosjektet i Trondheim og Verdal Kommune og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i et personlig interjvu

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca 01.06.2019.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 4 Godkjenning fra NSD.

Det innsendte meldeskjemaet med referansekode 830749 er nå vurdert av NSD.

Følgende vurdering er gitt: Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 21.01.2019. Behandlingen kan starte.

MELD ENDRINGER

Dersom behandlingen av personopplysninger endrer seg, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. På våre nettsider informerer vi om hvilke endringer som må meldes. Vent på svar før endringer gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 15.09.2019.

DE ANSATTES TAUSHETSPLIKT

Vi minner om at de ansatte i sommerjobbprosjektet har taushetsplikt. Disse kan derfor ikke uttale seg på en måte som identifiserer enkelttungdommer under intervjuet. Vi anbefaler at studenten minner den ansatte på dette i forkant av intervjuet

LOVLIG GRUNNLAG.

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER.

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om: - lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen - formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke,

uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål - dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet - lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20). NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13. Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER.

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32). For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET.

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

